Европейски парламент
2024 – 2029

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P10_TA(2026)0146

Положението с основните права в Европейския съюз през 2024 и 2025 г

.Резолюция на Европейския парламент от 29 април 2026 г. относно положението с основните права в Европейския съюз – годишен доклад за периода 2024 – 2025 г. (2025/2135(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид Договора за Европейския съюз (ДЕС),

– като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС),

– като взе предвид Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“),

– като взе предвид съдебната практика на Съда на Европейския съюз (наричан по-нататък „Съда на ЕС“),

– като взе предвид Директива (ЕС) 2024/1385 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. относно борбата с насилието над жени и домашното насилие[1],

– като взе предвид Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета[2] (Директива за правата на жертвите), предложението на Комисията от 12 юли 2023 г. за преразглеждане на Директивата за правата на жертвите (COM(2023)0424) и постигнатата договореност по временното споразумение в резултат на междуинституционалните преговори,

– като взе предвид Директивата на Европейския парламент и на

---

1 ОВ L, 2024/1385, 24.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.

2 ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj.

Съвета относно борбата с корупцията, за замяна на Рамково решение 2003/568/ПВР на Съвета и на Конвенцията за борба с корупцията, в която участват длъжностни лица на Европейските общности или длъжностни лица на държавите — членки на Европейския съюз, и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета,

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1083 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. за създаване на обща рамка за медийните услуги на вътрешния пазар и за изменение на Директива 2010/13/ЕС (Европейски акт за свободата на медиите)[3],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2024/1069 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. относно защитата на лицата, ангажирани в публично участие, срещу явно неоснователни искове или съдебни производства, с които се злоупотребява („стратегически съдебни производства, насочени срещу публично участие“)[4] (Директива за борба срещу ССПНСУО),

– като взе предвид Препоръка (ЕС) 2022/758 на Комисията от 27 април 2022 г. относно защитата на журналистите и защитниците на правата на човека, които се ангажират с участието на обществеността, от стратегически съдебни производства („стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността“)[5],

– като взе предвид Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2092 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2020 г. относно общ режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза[6] (наричан по-нататък „Регламент относно обвързаността с условия“),

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните)[7],

---

3 ОВ L, 2024/1083, 17.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj.

4 ОВ L, 2024/1069, 16.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj.

5 ОВ L 138, 17.5.2022 г., стр. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj.

6 ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.

7 ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj.

– като взе предвид Рамково решение 2008/913/ПВР на Съвета от 28 ноември 2008 г. относно борбата с определени форми и прояви на расизъм и ксенофобия посредством наказателното право[8],

– като взе предвид предложението на Комисията от 2 юли 2008 г. за директива на Съвета за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация (COM(2008)0426) (хоризонтална директива за борба с дискриминацията), потвърдено от Комисията през юли 2025 г. след нейното предишно съобщение за оттегляне, и като отбелязва неговото неприключило разглеждане в Съвета,

– като взе предвид Директива 2000/43/ЕО на Съвета от 29 юни 2000 г. относно прилагане на принципа на равно третиране на лица без разлика на расата или етническия произход[9] (Директива за равенството между расите),

– като взе предвид Стратегията на ЕС за равнопоставеност на ЛГБТИК за 2020 – 2025 г. (COM(2020)0698), Стратегията за равенство между половете (2020 – 2025 г.) (COM(2020)0152), Стратегията за правата на хората с увреждания за периода 2021 – 2030 г. (COM(2021)0101), Плана за действие на ЕС за борба с расизма за периода 2020 – 2025 г. (COM(2020)0565), Стратегическата рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите за периода 2020 – 2030 г. (COM(2020)0620) и съобщението на Комисията за тяхното актуализиране и укрепване,

– като взе предвид новата стратегия за равнопоставеност на ЛГБТИК за 2026 – 2030 г.,

– като взе предвид стратегията на ЕС за подобряване на прилагането на Хартата на основните права (COM(2020)0711) и годишните доклади на Комисията, по-специално годишния доклад за 2024 г. относно прилагането на Хартата на основните права на ЕС – Финансиране за насърчаване, защита и прилагане на основните права (COM(2024)0456),

– като взе предвид стратегията на ЕС за борба с антисемитизма и подкрепа на еврейския живот (2021 – 2030 г.) (COM(2021)0615),

– като взе предвид новата стратегия на ЕС за борба с расизма за периода 2026 – 2030 г.,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 24 юли 2024 г., озаглавено „Доклад относно върховенството на закона за 2024 г.

---

8 ОВ L 328, 6.12.2008 г., стр. 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/913/oj.

9 ОВ L 180, 19.7.2000 г., стр. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/43/oj.

Ситуация в областта на върховенството на закона в Европейския съюз“ (COM(2024)0800), и от 8 юли 2025 г., озаглавено „Доклад относно върховенството на закона за 2025 г. Ситуация в областта на върховенството на закона в Европейския съюз“ (COM(2025)0900), и приложените към тях 27 глави по държави,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 7 март 2025 г., озаглавено „Пътна карта за правата на жените“ (COM(2025)0097), в което се очертава дългосрочна визия за постигане на равенство между половете;

– като взе предвид договорите и инструментите на ООН в областта на правата на човека относно защитата на правата на човека и основните свободи, по-специално Всеобщата декларация за правата на човека, Международния пакт за граждански и политически права, Международната конвенция за премахване на всички форми на расова дискриминация, Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените, препоръките и докладите от всеобщия периодичен преглед на ООН, както и съдебната практика на органите по договорите на ООН и специалните процедури на Съвета по правата на човека, включително мандата на специалния докладчик на ООН относно свободата на религията и убежденията (A/HRC/RES/49/5),

– като взе предвид препоръка Rec(2006)2 на Комитета на министрите от 11 януари 2006 г. до държавите – членки на Съвета на Европа, относно европейските правила за затворите,

– като взе предвид 34-тия общ доклад на Европейския комитет против изтезанията и нечовешкото или унизително отнасяне или наказание към Съвета на Европа от април 2025 г.,

– като взе предвид Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ), която беше ратифицирана от ЕС на 23 декември 2010 г. и по която всички държави членки са страни, факултативния протокол към нея, ратифициран от 22 държави членки, както и общите коментари относно КПХУ и забележките на Комитета на ООН за правата на хората с увреждания,

– като взе предвид Програмата на ООН за устойчиво развитие за периода до 2030 г. и Целите за устойчиво развитие (ЦУР),

– като взе предвид препоръките и докладите на Бюрото за демократични институции и права на човека, на Върховния комисар по националните малцинства, на представителя по въпросите на свободата на медиите и на други органи на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ),

– като взе предвид Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ),

– като взе предвид решенията и съдебната практика на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ), включително съдебната практика относно предварителното задържане, например *Letellier/Франция* (1991), *Илийков/България* (2001) и *Buzadji/Молдова* (2016), както и годишните доклади на Комитета на министрите относно надзора върху тяхното изпълнение,

– като взе предвид Конвенцията на ООН срещу корупцията (UNCAC),

– като взе предвид препоръките, становищата, докладите и резолюциите на Съвета на Европа, по-специално на Венецианската комисия, Европейската комисия срещу расизма и нетърпимостта (ЕКРН), Експертната група за действия срещу насилието над жени и домашното насилие (GREVIO), Групата държави срещу корупцията (GRECO), Управителния комитет за борба с дискриминацията, за многообразие и за приобщаване, Парламентарната асамблея, Европейския комитет за социални права и други органи на Съвета на Европа,

– като взе предвид изявленията, препоръките, докладите и посещенията по държави на комисаря на Съвета на Европа по правата на човека, включително неговия доклад от 4 септември 2025 г., озаглавен „Externalised asylum and migration policies and human rights law“ (Външна политика в областта на убежището и миграцията и право в областта на правата на човека),

– като взе предвид платформата на Съвета на Европа за безопасност на журналистите,

– като взе предвид Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (наричана по-нататък „Истанбулската конвенция“), която беше ратифицирана от Европейския съюз на 28 юни 2023 г.,

– като взе предвид Европейската социална харта на Съвета на Европа,

– като взе предвид Европейския стълб на социалните права и неговия план за действие,

– като взе предвид своето Решение (ЕС) 2022/480 от 10 март 2022 г. относно създаването на анкетна комисия за разследване на използването на Pegasus и еквивалентен шпионски софтуер за наблюдение и относно определянето на предмета на разследването, както и правомощията, числения състав и мандата на комисията[10], резолюциите и препоръките, които тя прие въз основа на работата на комисията относно използването на Pegasus и еквивалентен шпионски софтуер за наблюдение

---

10 ОВ L 98, 25.3.2022 г., стр. 72, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/480/oj.

(PEGA), и по-специално своята препоръка от 15 юни 2023 г. до Съвета и Комисията след разследването на предполагаеми нарушения и лошо администриране при прилагането на правото на Съюза във връзка с използването на Pegasus и еквивалентен шпионски софтуер за наблюдение[11],

– като взе предвид докладите, становищата и препоръките на Европейския надзорен орган по защита на данните (ЕНОЗД),

– като взе предвид докладите, проучванията и становищата на Агенцията на ЕС за основните права (FRA), и по-специално нейните доклади за основните права за 2024 и 2025 г.,

– като взе предвид своите предишни резолюции относно положението на основните права в Европейския съюз,

– като взе предвид своите резолюции във връзка с докладите на Комисията относно върховенството на закона,

– като взе предвид своите резолюции относно конкретни държави членки,

– като взе предвид своята резолюция от 8 февруари 2024 г. относно изпълнението на Стратегията на ЕС за равнопоставеност на ЛГБТИК за 2020 – 2025 г.[12],

– като взе предвид своята резолюция от 13 декември 2022 г., озаглавена „Към равни права за хората с увреждания“[13],

– като взе предвид своята резолюция от 10 ноември 2022 г. относно расовата справедливост, недискриминацията и борбата с расизма в ЕС[14],

– като взе предвид своята резолюция от 8 март 2022 г. относно свиващото се пространство на гражданското общество в Европа[15],

– като взе предвид своята резолюция от 14 декември 2021 г., съдържаща препоръки към Комисията относно борбата с насилието, основано на пола: кибернасилие[16],

– като взе предвид своята резолюция от 16 септември 2021 г., съдържаща препоръки към Комисията относно определянето на насилието, основано на пола, като нова област на престъпност,

---

11 ОВ C, C/2024/494, 23.1.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
12 ОВ C, C/2024/6340, 7.11.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6340/oj.
13 ОВ C 177, 17.5.2023 г., стр. 13.
14 ОВ C 161, 5.5.2023 г., стр. 10.
15 ОВ C 347, 9.9.2022 г., стр. 2.
16 ОВ C 251, 30.6.2022 г., стр. 2.

посочена в член 83, параграф 1 от ДФЕС[17], и своята резолюция от 18 януари 2024 г. относно разширяването на списъка на престъпленията, установени на равнището на ЕС, за да обхване речта на омразата и престъпленията от омраза[18],

– като взе предвид своята резолюция от 7 октомври 2020 г. относно създаването на Механизъм на ЕС за демокрацията, принципите на правовата държава и основните права[19],

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид доклада на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи (A10-0042/2026),

А. като има предвид, че в няколко държави членки се наблюдава отстъпление от демокрацията, докато други също са изправени пред предизвикателства, засягащи демократичните стандарти; като има предвид, че влошаването на положението с принципите на правовата държава, липсата на независимост на съдебната власт, липсата на усилия за борба с корупцията и на защита на основните права, отслабването на демократичните принципи на взаимозависимост и взаимоограничаване, както и инструментализирането на конституционните норми са тревожни характеристики на тази тенденция;

Б. като има предвид, че Съюзът се основава на залегналите в член 2 от ДЕС общи ценности като зачитането на човешкото достойнство, свободата, демокрацията, равенството, принципите на правовата държава, както и зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, принадлежащи към малцинства; като има предвид, че това са ценности, залегнали в Хартата и в международните договори в областта на правата на човека; като има предвид, че Хартата е част от първичното право на ЕС; като има предвид, че зачитането на тези ценности е постоянно задължение за всички държави членки след присъединяването им към ЕС и предварително условие за ползване на всички предвидени в Договора права и ползи, произтичащи от членството в ЕС;

В. като има предвид, че демокрацията, принципите на правовата държава и основните права са взаимно подсилващи се ценности и че тяхното подкопаване представлява системна заплаха за правата и свободите на хората, живеещи в ЕС; като има предвид, че съществуващият инструментариум на Съюза в областта на принципите на правовата държава представлява важен набор от инструменти за отстояване на ценностите на Съюза в член 2 от ДЕС; като има предвид, че тяхното пълно и последователно

---

17 ОВ C 117, 11.3.2022 г., стр. 88.
18 ОВ C, C/2024/5733, 17.10.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj.
19 ОВ C 395, 29.9.2021 г., стр. 2.

прилагане, придружено от редовен мониторинг и последващи действия, продължава да бъде необходимо за ефективното справяне със системните предизвикателства пред върховенството на закона и тяхното предотвратяване в целия ЕС;

Г. като има предвид, че ефективното изпълнение на решенията на Съда на ЕС и ЕСПЧ е съществен елемент от защитата на основните права и отстояването на принципите на правовата държава в рамките на Съюза; като има предвид, че повтарящите се забавяния или неизпълнения на тези решения крие риск от подкопаване на доверието в европейската система за правата на човека; освен това отбелязва, че с решението по висящото дело C-769/22, Комисия/Унгария член 2 от ДЕС и могло да бъде установен като самостоятелно правно основание, като по този начин бъдат засилени производствата за установяване на нарушения в това отношение;

Д. като има предвид, че ограниченият напредък в текущата процедура по член 7, параграф 1 от ДЕС срещу Унгария подчертава необходимостта от ускоряване и укрепване на съществуващите процеси; като има предвид, че постигането на конкретни и навременни резултати е от съществено значение, за да се гарантира защитата на основните права и надеждността на ангажимента на Съюза към ценностите, залегнали в член 2 от ДЕС;

Е. като има предвид, че корупцията продължава да буди сериозно безпокойство, защото отслабва демократичната отчетност, сериозно застрашава доброто управление и подкопава доверието на гражданите в институциите, като ерозира ценностите на ЕС, залегнали в член 2 от ДЕС, както последователно се подчертава в годишните доклади на Комисията относно върховенството на закона;

Ж. като има предвид, че корупцията често е свързана с подкопаването на демократичните институции и е използвана от организираната престъпност за проникване в политиката и икономиката, нарушаване на демократичните процеси и изпиране на незаконни пари; като има предвид, че възстановяването на доверието на всички обществени равнища, включително в съдебната система и правоприлагането, изисква постоянни усилия за борба с корупцията, етично политическо ръководство, стабилен независим надзор и силен ангажимент за прозрачност, отчетност и защита на основните демократични ценности;

З. като има предвид, че организираната престъпност представлява сериозна заплаха за основните права и функционирането на принципите на правовата държава в няколко държави членки; като има предвид, че опитът на някои държави членки показа ефективността на специфични превантивни механизми, насочени

към предотвратяване на проникването на организираната престъпност в обществените поръчки и управлението на европейските фондове чрез задължението за предварителни проверки за борба с мафията за достъп до публични безвъзмездни средства и концесии; като има предвид, че въвеждането на такива превантивни механизми на европейско равнище би спомогнало за защита на целостта на средствата на Съюза, за отстояване на основните права на общностите, засегнати от организираната престъпност, и за укрепване на доверието на гражданите в публичните институции;

И. като има предвид, че в годишния си доклад GRECO подчерта опасенията в няколко държави членки, по-специално по отношение на липсата на прозрачност на законодателния процес, стабилна рамка за предотвратяване на конфликта на интереси, кодекс за поведение на членовете на правителството и държавните служители, достъп до информация относно реформите в законодателството и укрепване на уредбата за борба с корупцията и за почтеност в правоприлагащите агенции; като има предвид, че в своето проучване относно проверката на лицата с висши изпълнителни функции и на правоприлагащите агенции GRECO подчерта, че остава проблематична липсата на проверки за почтеност на лицата, заемащи висши ръководни постове в правителствата, както и въпросите, свързани с набирането и кариерата на служителите на правоприлагащите органи, по-специално за висшите ръководни длъжности;

Й. като има предвид, че в целия ЕС липсва адекватна защита за лицата, сигнализиращи за нередности; като има предвид, че някои държави членки все още не са транспонирали изцяло или правилно Директивата за лицата, сигнализиращи за нередности[20] [21]; като има предвид, че през 2024 г. и 2025 г. Съдът на ЕС санкционира шест държави членки[22] за това, че не са транспонирали Директивата за лицата, сигнализиращи за нередности; като има предвид, че лицата, сигнализиращи за нередности, играят съществена роля за откриването и докладването на нарушения, както и за укрепването на

---

20 Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза (ОВ L 305, 26.11.2019 г., стр. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj).

21 https://commission.europa.eu/document/download/7cc63350-88c9-4c0b-a46e-04fc11e673e7_bg?filename=COM_2024_269_1_BG_ACT_part1_v6.pdf.

22 Чехия, Германия, Естония, Люксембург, Унгария и Полша; решения на Съда на ЕС по дела C-147/23 *Комисия/Полша*. C-149/23, *Комисия/Германия*; C-150/23 *Комисия/Люксембург*; C-152/23, *Комисия/Чешка република*. C-154/23 *Комисия/Естония*; и C-155/23, *Комисия/Унгария*.

демократичната отчетност и прозрачност, и че тяхната защита следва да бъде гарантирана и насърчавана;

К. като има предвид, че в съдебната практика на ЕСПЧ се подчертава, че предварителното задържане трябва да остане извънредна мярка, която да се прилага само когато това е абсолютно необходимо и обосновано с валидни и достатъчни мотиви; като има предвид, че злоупотребата с предварителното задържане подкопава правото на свобода, презумпцията за невиновност и справедливостта на съдебните системи като цяло;

Л. като има предвид, че свободата на медиите в ЕС продължава да бъде застрашена в няколко държави членки, както се вижда от последния доклад на Комисията относно върховенството на закона, в който се отправят препоръки към няколко държави членки за преодоляване на опасенията, свързани с независимостта на медиите, политическия натиск и продължаващите атаки срещу свободата на печата, включително ССПНСУО;

М. като има предвид, че мониторингът на медийния плурализъм показва влошаване на условията на труд за журналистите, включително насилие, тормоз и сплашване, нарастваща концентрация на собственост върху медиите, както и въздействието на цифровите платформи и бюджетните ограничения; като има предвид, че все още са необходими допълнителни гаранции, включително независими регулаторни органи, прозрачност на собствеността върху медиите, защита от политическа намеса и подобрен достъп до информация и сигурност за журналистите;

Н. като има предвид, че годишната оценка на Съвета на Европа за 2025 г. на свободата на печата в Европа показва, че овладяването на медиите, липсата на независимост на обществените медии и кампаниите за дезинформация, генерирани от ИИ, са нарастващи заплахи в целия ЕС, което е пряк риск за демокрацията[23]; като има предвид, че запазването на свободата на печата и гарантирането на достъпа на обществеността до независима и висококачествена журналистика е един от основните стълбове на демократичното общество; като има предвид, че ССПНСУО продължават да бъдат заплаха за свободата на медиите; като има предвид, че гаранциите, предвидени в Директивата за борба срещу ССПНСУО, следва да се разширят, така че да обхванат националните и наказателните дела; като има предвид, че Европейският акт за свободата на медиите влезе в сила на 8 август 2025 г.; като има предвид, че в няколко държави членки някои журналисти и медийни

23 https://edoc.coe.int/en/media/12123-europe-press-freedom-report-2024-confronting-political-pressure-disinformation-and-the-erosion-of-media-independence.html#.

работници са подложени на политически кампании за оклеветяване, публично опозоряване и организирани опити за дискредитиране на тяхната работа, често придружени от неправомерни правни действия и заплахи, натиск, тормоз и насилие, създаващи атмосфера на страх и автоцензура, която подкопава правото на обществеността на информация;

О. като има предвид, че някои журналисти и медийни работници в няколко държави страдат от несигурни условия, липса на ресурси и опасна среда, включително нарастващ тормоз и правни предизвикателства, и трябва също така да се справят с допълнителни затруднения като сплашване, правни заплахи, политическа намеса, ограничен достъп до надеждно финансиране и свиване на медийния плурализъм; като има предвид, че много от тях са подложени на заплахи, нападения и сплашване в хода на своите разследвания, а някои са принудени да живеят под полицейска защита поради продължаващи смъртни заплахи; като има предвид, че според доклада за мониторинг на медийния плурализъм за 2024 г. несигурността на журналистическия труд се е отразила пряко на независимостта и качеството на репортажите в цяла Европа; като има предвид, че журналистите и медийните специалисти трябва да се ползват от правата и да изпълняват задълженията, произтичащи от тяхната длъжност;

П. като има предвид, че дезинформацията често е част от по-широк кръг хибридни заплахи, насочени към подкопаване или нанасяне на вреда на демократично установени правителства, държави или съюзи; като има предвид, че разпространението на невярна информация и дезинформация, включително спонсорирани от държавата и координирани онлайн кампании, допринася за поляризацията, подкопава доверието в демократичните институции, застрашава почтеността на изборните процеси и обществения дебат, представлява заплаха за ключови изборни принципи, като свободата на гласоподавателите да си съставят мнение, прозрачността, равните възможности и справедливостта, и се засилва от възхода на социалните медии и цифровите платформи, които ускоряват разпространението на невярно и манипулативно съдържание;

Р. като има предвид, че алгоритмичното манипулиране все повече оформя общественото мнение чрез усилване на неверни или екстремистки послания; като има предвид, че промените в политиките за модериране на съдържание и в практиките за правоприлагане на някои основни платформи задълбочават тази тенденция и пораждат опасения относно увеличеното разпространение на вредно съдържание и онлайн манипулиране; като има предвид, че Комисията започна разследвания на

няколко платформи съгласно Акта за цифровите услуги[24] за това, че не успяват да ограничат дезинформацията и да защитят потребителите;

С. като има предвид, че уязвимите групи са особено изложени на риск онлайн и се сблъскват с целенасочени манипулации, вредни послания и ограничена медийна грамотност; като има предвид, че младите хора продължават да бъдат особено изложени на предубеденост на алгоритмите и на пропаганда, без подходящи инструменти за цифрова грамотност; като има предвид, че цифровите платформи могат да играят и положителна роля за достъпа до знания, гражданското участие, изграждането на общности, иновациите и насърчаването на основните права; като има предвид, че предубедеността на алгоритмите и бизнес моделът на платформите на социалните медии, базиран на микротаргетирана реклама, допринасят за разпространението и засилването на речта на омраза, както и подбуждането към дискриминация, включително расизъм, омраза към жените и насилие;

Т. като има предвид, че предстоящите инициативи на ЕС за борба срещу дезинформацията, включително европейския щит за демокрацията, трябва да бъдат в пълно съответствие с международните стандарти в областта на правата на човека;

У. като има предвид, че новите технологии, включително системите с ИИ, предлагат значителни възможности за иновации, икономически растеж и подобрени обществени услуги, но може и да рискуват да изострят дискриминацията и да засилят съществуващите неравенства, както и да създадат нови форми на предубеждения; като има предвид, че те може да породят опасения по отношение на неприкосновеността на личния живот и основните права и следва да подлежат на строги гаранции и ясни правни рамки;

Ф. като има предвид, че децата в целия ЕС са изправени пред разрастваща се криза в областта на психичното здраве, предизвикана от неконтролираното влияние на алгоритмични техники, например пристрастяващ и манипулативен дизайн, „тъмни модели“, които карат децата да прекарват по-дълго време пред екрана, и популяризирането на вредно съдържание; като има предвид, че това има отрицателни последици за здравословното развитие, психичното благосъстояние и безопасността на децата; като има предвид, че настоящите правни рамки на ЕС, уреждащи онлайн средата, не разглеждат в

---

[24] Регламент (ЕС) 2022/2065 на Европейския парламент и на Съвета от 19 октомври 2022 г. относно единния пазар на цифрови услуги и за изменение на Директива 2000/31/ЕО (Акт за цифровите услуги) (ОВ L 277, 27.10.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

достатъчна степен защитата на психичното здраве на децата онлайн;

Х. като има предвид, че използването на шпионски софтуер, лицево разпознаване и технологии за наблюдение изисква строги гаранции, прозрачност и демократичен надзор, за да се предотвратят злоупотреби, да се защитят основните права и да се гарантира пълно зачитане на неприкосновеността на личния живот; като има предвид, че новите технологии се използват за изготвяне на прогнози, профили и оценки на риска, които засягат живота на хората, и могат да възпроизвеждат социални предубеждения; като има предвид, че използването на технологиите за лицево разпознаване може да има възпиращ ефект върху правото на мирни събрания, както и дискриминационни последици; като има предвид, че практиките на масово биометрично наблюдение крият риск да подкопаят основните права; като има предвид, че подобни практики представляват сериозни нарушения на правото на неприкосновеност на личния живот и на свободата на изразяване на мнение; като има предвид, че новите технологии следва да бъдат по-добре регулирани, за да се защитят основните права;

Ц. като има предвид, че в случая с журналистите наблюдението не само застрашава тяхната безопасност, но и унищожава поверителността на техните източници, като действително им пречи да извършват своята дейност; като има предвид, че когато се натрупват доказателства за операции по наблюдение и някои дружества сигнализират за това, националните органи следва да предоставят информация относно обхвата, разрешаването и отчетността на тези операции, а не да оставят жертвите без яснота или ефективна правна защита;

Ч. като има предвид, че в няколко държави членки се наблюдава широко използване на технологии за шпионски софтуер, включително от страна на правителствата[25]; като има предвид, че използването на шпионски софтуер представлява злоупотреба и недемократична практика, която подкопава принципите на правовата държава и основните права в нашето общество и за която няма ефективна правна защита; като има предвид, че напредъкът в технологиите прави заразяването с шпионски софтуер по-трудно откриваемо и много по-широко разпространено;

Ш. като има предвид, че анкетната комисия на Парламента за разследване на използването на Pegasus и еквивалентен шпионски софтуер за наблюдение (PEGA) установи, че шпионски софтуер като Pegasus, Predator и Graphite е бил използван незаконно в няколко държави членки срещу журналисти, представители на гражданското общество, адвокати,

---

25 Например Гърция, Кипър, Италия, Унгария, Полша и Испания.

опозиционни фигури и длъжностни лица; като има предвид, че тя установи сериозни нарушения на неприкосновеността на личния живот, защитата на данните и свободата на изразяване на мнение и предупреди, че тези практики представляват системна заплаха за демокрацията, принципите на правовата държава и основните права в Съюза; като има предвид, че пълното прилагане на препоръките на анкетната комисия PEGA е от съществено значение за предотвратяване на по-нататъшни злоупотреби;

Щ. като има предвид, че според неотдавнашни журналистически разследвания определени средства на ЕС може да са били предоставени на дружества, разработващи или предлагащи на пазара инвазивни технологии за наблюдение, включително шпионски софтуер[26]; като има предвид, че е от съществено значение да се гарантира, че никакви средства на ЕС не допринасят за разработването, износа или внедряването на шпионски софтуер или на други инструменти за наблюдение, които могат да се използват за нарушаване на основните права и принципите на правовата държава;

АА. като има предвид, че според Венецианската комисия технологиите за шпионски софтуер биха могли да се превърнат в оръжие за наблюдение, което би могло да се използва за ограничаване на основните права, цензуриране и криминализиране на критиките и несъгласието, както и за тормоз или дори заглушаване на журналисти, активисти за правата на човека, политически опоненти и организации на гражданското общество, както се вижда от многобройните твърдения и разкрития;

АБ. като има предвид, че продължават да се получават сведения в целия ЕС за случаи на прекомерна употреба на сила срещу демонстранти, включително за насилие и използване на по-малко смъртоносни оръжия за контрол или разпръскване на тълпи[27];

АВ. като има предвид, че има доказателства, че някои средства на ЕС, включително някои фондове на ЕС в областта на вътрешните работи, са били използвани по начин, който води до нарушения на основните права, включително до дискриминация; като има предвид, че средствата на ЕС следва да се използват по начин, който насърчава и зачита основните права и не води до такива нарушения; като има предвид, че придържането към ценностите на Съюза, определени в член 2 от ДЕС, включително зачитането

---

26 https://media.business-humanrights.org/media/documents/MEP_letter.pdf.

27 https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/07/europe-sweeping-pattern-of-systematic-attacks-and-restrictions-undermine-peaceful-protest/?utm.

на принципите на правовата държава, демокрацията и основните права, е основна предпоставка за достъп до фондовете на ЕС и тяхното усвояване, както е отразено в Регламента относно обвързаността с условия; като има предвид, че държавите членки и Комисията трябва да гарантират зачитането на основните права и спазването на Хартата при получаването и усвояването на средства на ЕС; като има предвид, че по-голямата прозрачност и отчетност, както и ефективният надзор при разпределянето и използването на средствата на ЕС и оценката на съответните програми са от ключово значение за гарантиране на спазването на хоризонталните отключващи условия;

АГ. като има предвид, че се съобщава за множество нарушения на основните права по границите, включително за малтретиране, отблъскване, както и за словесно и физическо насилие; като има предвид, че такива практики възникнаха в няколко държави членки през последните години; като има предвид, че те включват случаи на малтретиране на мигранти от гранични служители или други длъжностни лица; като има предвид, че тези практики нарушават основните права, правото на ЕС и международното право в областта на правата на човека и бежанците, включително принципа на забрана за връщане и забраната за колективно експулсиране; като има предвид, че държавите членки и ЕС носят отговорност за провеждането на задълбочени и ефективни разследвания на нарушенията на основните права и правата на човека по границите; като има предвид, че нарушенията на основните права често не се докладват;

АД. като има предвид, че според доклада на комисаря на Съвета на Европа по правата на човека, озаглавен „Externalised asylum and migration policies and human rights law“ (Външна политика в областта на убежището и миграцията и право в областта на правата на човека), политиките на екстернализация могат да включват отговорността на държавите членки, по-специално по отношение на принципа на забрана за връщане, правото на живот, правото на защита от изтезания и нечовешко или унизително отношение, забраната за колективно експулсиране и произволно задържане, както и правото на достъп до ефективни правни средства за защита, гарантирано от Договорите на ЕС и ООН, Хартата и ЕКПЧ; като има предвид, че външното обработване на молбите за убежище, външните процедури за връщане и възлагането на граничния контрол на външен изпълнител, като при някои от тези дейности са документирани сериозни нарушения срещу хора в движение, са посочени в доклада като някои от основните области, криещи особено сериозни рискове;

АЕ. като има предвид, че комисарят на Съвета на Европа по правата на човека препоръчва извършването на всеобхватни оценки на риска за правата на човека, преди да се пристъпи към външно

сътрудничество, както и преглед на въздействието на правата на човека върху текущите дейности, определяне на ясни и неподлежащи на договаряне принципи, изключващи всяко сътрудничество, което би могло да изложи хората на риск от нарушения на основните права, осигуряване на подходящи предварителни условия и гаранции за правата на човека и увеличаване на прозрачността, наблюдението и отчетността; като има предвид, че разделението на отговорностите между държавите членки и органите или агенциите на ЕС никога не следва да води до пропуски в отчетността[28];

АЖ. като има предвид, че според Комитета на ООН по правата на детето задържането на дете единствено поради неговия миграционен статут или този на родителите му представлява нарушение на правата на детето и противоречи на принципа на висшия интерес на детето; като има предвид, че в резолюцията на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа, озаглавена „Изкуствен интелект и миграция“, се подчертава, че лицата, търсещи убежище, следва да имат право да оспорват генерирани от ИИ доказателства, например погрешни резюмета на интервюта или пристрастни анализи, че правната помощ следва да бъде разширена до подкрепата за такива предизвикателства, че трябва да се предоставят обезщетения, когато вредата произтича от алгоритмични грешки, и че технологичните иновации не трябва да се въвеждат за сметка на основните права[29];

АЗ. като има предвид, че реакциите на някои държави членки срещу незаконната миграция рискуват да подкопаят основните права и може да затвърдят расистката реторика; като има предвид, че ЕС и държавите членки следва да гарантират защитата на живота на бежанците и мигрантите и да предприемат надеждни стъпки за търсене на отговорност за нарушенията;

АИ. като има предвид, че опитите за спиране на регистрацията на молбите за убежище са повод за сериозно безпокойство; като има предвид, че правата на засегнатите лица трябва да бъдат зачитани, техните нужди от закрила трябва да бъдат оценявани, а на лицата, които отговарят на условията за международна закрила, трябва да бъде предоставен достъп до съдържателни мерки за закрила; като има предвид, че с новата законодателна рамка съгласно Пакта на ЕС за миграцията и убежището се установяват преразгледани правила за процедурите за предоставяне на убежище, управлението на границите и солидарността; като има предвид, че неговото ефективно прилагане изисква пълно зачитане на основните права и спазване на задълженията на ЕС и на международните

---

28 https://rm.coe.int/report-on-externalisation-of-migration-by-michael-o-flaherty-council-o/488028300a.

29 https://pace.coe.int/en/files/35698/html?utm.

задължения; като има предвид, че няколко държави членки все още са подложени на значителен оперативен натиск по външните си граници; подчертава, че тези предизвикателства изискват координиран европейски отговор, включително рационализирани и ефективни процедури, в пълно съответствие с приложимата правна рамка на ЕС и с международната правна рамка; като има предвид, че необходимостта от предотвратяване на злоупотребите с европейската система за убежище от страна на контрабандистите и необходимостта от борба срещу всички форми на транснационална организирана престъпност са от съществено значение за ефективното управление на миграцията;

АЙ. като има предвид, че жените и момичетата са изправени пред нарастващо и повсеместно онлайн насилие, реч на омразата и престъпления от омраза, с особени и екстремни последици за тяхното ежедневие, за участието им в обществения живот, а в резултат на това и за равното им представителство; като има предвид, че пътната карта на ЕС за правата на жените и Декларацията за принципите на равенство между половете са инициативи, които се приветстват, въпреки че нямат правоприлагаща сила; като има предвид, че са необходими спешни усилия за защита и насърчаване на равенството между половете, а оттам и на Съюз на равенство;

АК. като има предвид, че нарастващото глобално влияние доведе до появата на онлайн общности и мъже инфлуенсъри, които популяризират невярното послание, че феминизмът и равенството между половете вредят на мъжете, разпространяват женомразко съдържание, превръщат насилието над жените и момичетата в норма и все повече се пресичат с екстремистки и радикални движения;

АЛ. като има предвид, че противопоставянето срещу равенството между половете ескалира през последните години; като има предвид, че равнището на насилие, основано на пола, особено срещу жените и момичетата, както и срещу ЛГБТИК+ лицата, включително сексуално насилие и изнасилване, продължава да бъде високо в целия Съюз, особено за онези, които са подложени на многобройни и пресичащи се форми на дискриминация; като има предвид, че кибернасилието, основано на пола, представлява продължение на офлайн насилието, основано на пола, в онлайн средата; като има предвид, че кибернасилието, основано на пола, често води до автоцензура и може да има сериозни последици за личния и професионалния живот на жертвите; като има предвид, че ответните действия на наказателноправната система продължават да бъдат недостатъчни за преодоляване на това явление; като има предвид, че ако обучението на полицейските служители в развиване на социални умения, необходими за изслушване, разбиране и уважаване на всички жертви на насилие, основано на пола, е от съществено значение за противодействие на недостатъчното докладване и на повторното

виктимизиране; като има предвид, че е абсолютно необходимо да се гарантира наличието на достъпни механизми за докладване и на средства за правна защита, за да се създаде по-безопасна среда за всички жертви на насилие, основано на пола;

АМ. като има предвид, че отказът на достъп до безопасен и законен аборт излага жените на сериозни рискове и следователно е форма на насилие, основано на пола, тъй като ги лишава също от самостоятелност и от свобода на репродуктивния избор; като има предвид, че услугите в областта на сексуалното и репродуктивното здраве са основни здравни услуги; като има предвид, че над 20 милиона жени в ЕС все още нямат достъп до безопасен и законен аборт и до други услуги в областта на сексуалното и репродуктивното здраве и права, което излага жените и момичетата на риск от физически вреди и на неоправдан икономически и психически стрес; като има предвид, че отказът на такива основни здравни услуги като услугите в областта на сексуалното и репродуктивното здраве и права в някои държави членки включва също така жени и момичета, които са жертви на сексуално насилие, а това възпрепятства процеса на възстановяването им от въпросното престъпление; като има предвид, че европейската гражданска инициатива „Моят глас, моят избор“ призовава ЕС да гарантира достъп до безопасен и законен аборт за всички, като същевременно се зачита разделението на правомощията съгласно Договорите; като има предвид, че ЕСПЧ постанови, че рестриктивните закони за абортите и липсата на последователно прилагане на практика нарушават правото на жените на телесна автономност и неприкосновеност;

АН. като има предвид, че дискриминацията, основана на биологичен или социален пол, както и на други основания, е забранена съгласно член 21 от Хартата;

АО. като има предвид, че като страни по Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените (CEDAW) държавите членки са обвързани от ангажиментите си по тази конвенция, включително член 12 относно премахването на дискриминацията спрямо жените в сферата на здравеопазването, с цел да се гарантира, че мъжете и жените имат равен достъп до здравни услуги, включително до услуги, свързани със семейното планиране;

АП. като има предвид, че изключването от законодателството и практиката на достъп до безопасен и законен аборт дискриминира жените въз основа на пола, като забранява определен вид здравни грижи, използвани само от жените; като има предвид, че не съществуват подобни ограничения по отношение на здравните услуги, които са необходими само за

мъжете[30];

АР. като има предвид, че общото годишно финансиране, насочено срещу равенството между половете в Европа, се е увеличило от 220 милиона щатски долара през 2019 г. на 271 милиона щатски долара през 2023 г., което представлява увеличение с 23%; като има предвид, че значителна част от финансирането, което стимулира разрастването на движенията срещу равенството между половете в целия ЕС, идва от чуждестранни участници;

АС. като има предвид, че според съобщения в медиите в миналото ЕС е отпускал финансиране на организации, които подвеждат жените относно тяхното сексуално и репродуктивно здраве; като има предвид, че цялото финансиране от ЕС трябва да е съобразено с общите ценности на Съюза, залегнали в член 2 от ДЕС и Хартата, като се гарантира, че финансовата подкрепа укрепва демократичните ценности на ЕС;

АТ. като има предвид, че сме свидетели на безпрецедентна и засилена атака срещу гражданското пространство в целия ЕС, включително чрез правни и финансови ограничения, спиране на финансирането, кампании за оклеветяване, сплашване и криминализиране, както и върху правото на мирни събрания; като има предвид, че правото на мирни събрания е от решаващо значение в едно демократично общество;

АУ. като има предвид, че Съветът на ООН по правата на човека подчерта, че глобалната тенденция към отстъпление от демокрацията и от принципите на правовата държава, както и секюритизацията на програмите, са изострили и задълбочили ограниченията върху правото на мирни събрания[31]; като има предвид, че нападенията срещу организации на гражданското общество и защитници на правата на човека – например тези, които работят за защита и насърчаване на правата на човека и правата в областта на околната среда, включително равенството между половете, миграцията, демокрацията и застъпничеството, – са се увеличили и продължават да будят сериозно безпокойство; като има предвид, че организациите на гражданското общество и защитниците на правата на човека, ангажирани със защитата и насърчаването на основните права, играят жизненоважна роля за съхраняването на ценностите на Съюза; като има предвид, че тяхната способност да работят свободно и независимо следва да бъде гарантирана и подкрепяна

---

30 UN Committee on the Elimination of Discrimination against Women, *Inquiry concerning Poland conducted under article 8 of the Optional Protocol to the Convention: report of the Committee* (Комитет на ООН за премахване на дискриминацията по отношение на жените, *Разследване по отношение на Полша, проведено съгласно член 8 от Факултативния протокол към Конвенцията: доклад на комитета*).

31 https://digitallibrary.un.org/record/4086729?ln=en&v=pdf.

във всички държави членки;

АФ. като има предвид, че лицата в уязвимо положение, например децата, жените, расово обособените и етническите общности, ЛГБТИК+ лицата, мигрантите и лицата, търсещи убежище, хората с увреждания и възрастните хора, са често обект на реч на омразата и обидни послания; като има предвид, че в няколко държави членки политици и медии разпространяват послания срещу ЛГБТИ+ лицата и че е внесено, а в някои случаи дори е прието законодателство срещу ЛГБТИ лицата; като има предвид, че подобни ситуации противоречат на международните стандарти в областта на правата на човека и подкопават правото на тези групи да бъдат третирани като равноправни граждани;

АХ. като има предвид, че достъпът до финансиране е от решаващо значение, за да може гражданското общество да се развива успешно и да изпълнява ролята си на страж; като има предвид, че жизнеспособното гражданско общество и активното гражданско пространство са основни стълбове на демокрацията; като има предвид, че организациите на гражданското общество също играят решаваща роля, особено за маргинализираните общности, включително при предоставянето на социални услуги; като има предвид, че в политическите си насоки Комисията се ангажира да задълбочи сътрудничеството си с организациите на гражданското общество, които имат експертен опит и играят важна роля за отстояване на конкретни обществени въпроси и защита на основните права;

АЦ. като има предвид, че организациите на гражданското общество са близки партньори на държавите членки в усилията им за защита и насърчаване на основните права; като има предвид, че хуманитарната помощ продължава да се криминализира на произволен принцип; като има предвид, че ограниченията и пречките, засягащи дейностите по търсене и спасяване (от страна на държавите членки), допринасят за продължаващите загуби на човешки живот; като има предвид, че комисарят на Съвета на Европа по правата на човека призова държавите – членки на ЕС, да прекратят репресиите срещу защитниците на правата на човека, които оказват помощ на бежанци, търсещи убежище лица и мигранти, и да се въздържат от използване на обидна, подстрекателска или стигматизираща реторика по отношение на тях и тяхната роля[32];

АЧ. като има предвид, че предстоящата стратегия на ЕС за гражданското общество следва да има за цел да гарантира, че политиките на ЕС се формират и прилагат в съответствие с ценностите, залегнали в член 2 от ДЕС и в Хартата; като има предвид, че стратегията следва да включва амбициозни

---

32 https://rm.coe.int/recommendation-protecting-the-defenders-ending-repression-of-human-rig/1680ae9b1c.

инициативи и критерии за измерване на напредъка; като има предвид, че Комисията обяви намерението си да създаде платформа на гражданското общество, която може да централизира и хармонизира настоящата ангажираност на участниците от гражданското общество в изготвянето на политиките на ЕС: като има предвид, че платформата следва да бъде разработена и прилагана съвместно с организираното гражданско общество;

АШ. като има предвид, че подходящото, предвидимо и устойчиво дългосрочно финансиране от ЕС за гражданското общество следва да продължи да бъде гарантирано в следващата многогодишна финансова рамка (МФР), като надлежно се зачитат финансовата прозрачност, доброто управление и ясните договорни задължения, както следва да бъде за всички фондове и програми; като има предвид, че финансирането за организациите, работещи в областта на правата на човека, продължава да бъде ограничено, фрагментирано и непоследователно; като има предвид, че намаляването на това финансиране, включително замразяването на средствата на Агенцията на САЩ за международно развитие (USAID), оказват значително въздействие върху гражданското общество в целия ЕС, тъй като сериозно отслабват способността на гражданското общество да защитава жертвите на дискриминация, да насърчава равенството, да гарантира отчетност и да защитава принципите на правовата държава и основните права;

АЩ. като има предвид, че в някои случаи фондовете на ЕС са подкрепяли инициативи, които допринасят за сегрегация или дискриминационни практики, като по този начин се подкопават целите за равенство; като има предвид, че Съветът на ООН по правата на човека призова да се гарантира, че финансирането за участниците от гражданското общество е в съответствие с международните задължения и ангажименти на държавите членки в областта на правата на човека и с него не се злоупотребява с цел възпрепятстване на работата или застрашаване на безопасността на участниците от гражданското общество[33];

БА. като има предвид, че засилващите се опити в ЕС за ограничаване или отстъпление от основните права на жените и ЛГБТИК+ лицата будят сериозна загриженост; като има предвид, че тези опити са насочени предимно в областта на репродуктивното здраве и права, половата идентичност и правното признаване на пола или достъпа до всеобхватно сексуално образование; като има предвид, че атаките по отношение на тези области са не само вредни за най-уязвимите членове на обществото, но са и несъвместими с ценностите на ЕС и с международната рамка за правата на човека, и следователно представляват нарушения на

33 https://digitallibrary.un.org/record/4086729?ln=en&v=pdf.

правото на ЕС;

ББ. като има предвид, че понастоящем съществуват пропуски в законодателството на ЕС за борба с дискриминацията, като някои основания за дискриминация са обхванати само в областта на заетостта и професиите; като има предвид, че това доведе до разнородни мерки за защита и до създаването на изкуствена „йерархия на основанията“; като има предвид, че Договорите и Хартата възлагат на ЕС мандат и отговорност за борба с дискриминацията по отношение на всички защитени основания;

ББВ. като има предвид, че всички държави членки са задължени да действат във висшия интерес на детето, включително като защитават основното право на всяко дете на семеен живот и като забраняват дискриминацията на деца въз основа на семейното положение или сексуалната ориентация на родителите им или начина, по който децата са заченати; като има предвид, че около 2 милиона деца все още могат да се сблъскат със ситуация, при която техните родители да не бъдат признати като такива в друга държава членка; като има предвид, че през 2022 г. Комисията предложи регламент на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването на решения и приемането на автентични актове в областта на произхода и относно създаването на европейско удостоверение за произход (COM(2022)0695), който все още очаква вземането на окончателно решение в Съвета;

ББГ. като има предвид, че бяха изразени опасения относно факта, че дискриминацията и расизмът продължават да бъдат широко разпространени в целия ЕС, включително в законите и политиките, както и в публичните институции, например правоприлагащите органи и съдебната система; като има предвид, че дискриминационните практики в областта на правоприлагането продължават да будят сериозна загриженост; като има предвид, че расово обособените групи са в непропорционална степен обект на процедури за спиране и претърсване, прекомерна употреба на сила и тормоз; като има предвид, че механизмите за надзор и отчетност продължават да бъдат слаби и срещат се възпрепятстват от липсата на независими разследвания; като има предвид, че в същото време насилието срещу държавни служители трябва да бъде ефективно преодоляно;

ББД. като има предвид, че въпреки официалното признаване на структурния расизъм на равнището на ЕС, той продължава да се проявява в ключови области на живота в държавите членки; като има предвид, че сегрегацията, включително в образованието, и повтарящите се случаи на реч на омразата и престъпления от омраза засягат непропорционално расово обособените общности и други маргинализирани групи, например ЛГБТИК+ лицата; като има предвид, че това са структурни пречки и нарушения на

основните права, които възпрепятстват равния достъп до права, възможности и правосъдие в целия Съюз; като има предвид, че това оказва отрицателно въздействие върху общественото доверие в институциите и социалното сближаване;

БЕ. като има предвид, че Холокостът и историческата несправедливост, включително колониализмът и робството, продължават да формират структурния расизъм в Европа днес; като има предвид, че признаването, паметта за миналото и образованието относно тях са от съществено значение за борбата с расизма и насърчаването на равенството и основните права;

БЖ. като има предвид, че комбинираната дискриминация остава до голяма степен неразгледана в политиката и практиката; като има предвид, че сложното въздействие на расизма и пола, увреждания, сексуалната ориентация, половата идентичност, изразяването на половата принадлежност и половите характеристики, социално-икономическия статус, миграционния произход и други основания продължава да бъде пренебрегвано, което оставя много жертви без подходяща защита, подкрепа или достъп до ефективни средства за правна защита;

БЗ. като има предвид, че неотдавнашните проучвания, проведени от Агенцията на ЕС за основните права (FRA) сред чернокожите хора, евреите, мюсюлманите и ЛГБТИК+ лицата в ЕС, разкриват, че тези групи продължават да се сблъскват с широко разпространени случаи на омраза и дискриминация в ЕС, които отразяват системна расова дискриминация; като има предвид, че страховете, погрешните схващания и третирането на хора като „различни“ подхранват дискриминацията и нетърпимостта[34]; като има предвид, че ЕКРН изрази загриженост относно ксенофобските, хомофобските и трансфобските изказвания, включително от страна на политици и държавни служители; като има предвид, че всеки в ЕС има еднакво право да бъде пълноправен и активен член на обществото и да бъде третиран равнопоставено;

БИ. Като има предвид, че неотдавнашните законодателни и институционални реформи в някои държави членки повдигат сериозни въпроси относно спазването на основното право на справедлив съдебен процес и на независим и безпристрастен съд, гарантирано от член 47 от Хартата; като има предвид, че независимостта на съдебната власт е задължителен компонент на принципите на правовата държава и предпоставка за ефективната защита на всички други основни права; като има предвид, че Международната комисия на юристите (ICJ) подчерта, че съдебните съвети трябва да останат независими от

34 Агенция на ЕС за основните права, доклад за основните права, 2025.

влиянието на парламентите и изпълнителната власт;

БЙ. като има предвид, че унгарският закон за защита на местната идентичност, който влезе в сила на 1 юли 2025 г., предоставя на общинските органи правомощието да ограничават пребиваването въз основа на произволни критерии като образователно равнище, владеене на език или доказателство за заетост; като има предвид, че тези мерки пораждат риск да се институционализира расовата сегрегация в жилищното настаняване и ромските общности да бъдат засегнати непропорционално, което буди сериозни опасения относно спазването на правото на ЕС и основните права;

БК. като има предвид, че ромската общност продължава да се сблъсква със системна дискриминация, сегрегация, социално изключване и полицейско насилие[35]; като има предвид, че докладите на FRA разкриват значителни недостатъци в прилагането на стратегическата рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите и подчертават ниската вероятност за постигане на нейните цели за 2030 г.[36]; като има предвид, че принудителното изселване на роми наскоро доведе до разселването на стотици хора, включително деца, възрастни и хора с увреждания; като има предвид, че комисарят на Съвета на Европа по правата на човека призова за изпълнението на решенията на ЕКПЧ, свързани с правата на ромите[37];

БЛ. като има предвид, че хората с увреждания, живеещи в ЕС, продължават да се сблъскват с тормоз и с многобройни и междусекторни форми на дискриминация във всички области на живота, включително отказ на разумни улеснения, социално-икономическо неравностойно положение, социална изолация, прояви на основано на пола насилие, например принудителна стерилизация, липса на достъп до обществени услуги, нискокачествено жилищно настаняване, настаняване в институции, неподходящо здравеопазване и отказ на възможност да дават своя принос и да участват активно в обществото;

БМ. като има предвид, че ЕС и държавите членки, които все още не са ратифицирали Факултативния протокол към Конвенцията за правата на хората с увреждания, следва да направят това без забавяне;

---

35 https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/the-unheard-12-million.

36 Агенция на ЕС за основните права, Rights of Roma and Travellers in 13 European countries – Perspectives from the Roma Survey 2024 (Права на ромите и пътуващите общности в 13 европейски държави – перспективи от проучването относно ромите за 2024 г.).

37 https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/greece-should-ensure-that-roma-have-access-to-adequate-housing-and-are-not-subject-to-discriminatory-treatment-or-violence-by-law-enforcement-authorities.

БН. като има предвид, че ЕКРН призова правителствата активно да насърчават приобщаването на мигрантите и да се борят с всички прояви на дискриминация срещу тях[38]; като има предвид, че расизмът и расовата дискриминация продължават да съществуват, включително в областта на миграцията и убежището; като има предвид, че расово обособените мигранти са изложени в непропорционална степен на нарушения на правата по границите на Съюза и в рамките на системите за убежище и приемане; като има предвид, че липсват изрични гаранции за борба с расизма;

БО. като има предвид, че положението на интерсексуалните лица в ЕС остава до голяма степен неизвестно за обществеността в ЕС; като има предвид, че през април 2024 г. няколко държави – членки на Съвета на Европа, внесоха първата резолюция на Съвета на ООН по правата на човека относно борбата с дискриминацията, насилието и вредните практики срещу интерсексуалните лица;

БП. като има предвид, че повечето държави членки не са приложили в достатъчна степен Директивата за расовото равенство; като има предвид, че Рамково решение 2008/913/ПВР на Съвета относно расизма и ксенофобията не е транспонирано изцяло и правилно от някои държави членки; като има предвид, че са необходими по-големи усилия за борба със структурния расизъм, включително въздействието на насилствените десни екстремистки послания в социалния дебат[39], и за да се гарантира, че държавите членки спазват законодателството на ЕС за борба с дискриминацията;

БР. като има предвид, че достъпът до правосъдие за жертвите на расистки престъпления от омраза и други форми на престъпления от омраза и дискриминация продължава да бъде силно ограничен в няколко държави членки поради неадекватните услуги за подкрепа, пречките пред признаването на расистките подбуди и подбудите от омраза и слабото прилагане на законодателството за борба с дискриминацията; като има предвид, че вследствие на това расово обособените общности и други маргинализирани групи продължават да се сблъскват с нарушения на правата, без достъп до ефективни средства за правна защита;

БС. като има предвид, че няколко държави членки последователно пренебрегват решенията на ЕСПЧ;

БТ. като има предвид, че член 151 от ДФЕС се отнася до основните

---

38 https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/-/ecri-s-recommendations-on-integration-and-inclusion-of-migrants-new-factsheet.

39 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52024DC0419.

социални права, например тези, които са залегнали в Европейската социална харта; като има предвид, че социално-икономическите неравенства, включително бедността и социалното изключване, се увеличават в целия ЕС и това е повод за сериозна загриженост; като има предвид, че те продължават да бъдат дълбоко расово обособени, с трайни и структурни различия в достъпа до образование, здравеопазване, жилищно настаняване, заетост и натрупване на богатство, което продължава да изключва расово обособените групи от равно участие в обществото и да затвърждава междупоколенческите цикли на бедност и маргинализация; като има предвид, че неравенството в жилищното настаняване и броят на бездомните хора се увеличават с тревожни темпове в няколко държави членки[40];

БУ. като има предвид, че Комисията следва да проучи какви стъпки са необходими за присъединяването на ЕС към Европейската социална харта;

БФ. като има предвид, че към Съвета на Европа и неговите държави членки бяха отправени предложения да приемат протокол към Европейската конвенция за правата на човека, включително правото на чиста, здравословна и устойчива околна среда;

БХ. като има предвид, че в решението си по делото KlimaSeniorinnen/ Швейцария Европейският съд по правата на човека призна, че непредприемането от страна на държавите на подходящи мерки срещу изменението на климата може да представлява нарушение на правото на зачитане на личния и семейния живот съгласно член 8 от ЕКПЧ; като има предвид, че в решението се подчертава спешната необходимост от предоставяне на законно право на чиста, здравословна и устойчива околна среда в рамките на ЕКПЧ, като по този начин се гарантира последователност, предвидимост и защита за обществеността;

БЦ. като има предвид, че някои държави членки публикуваха писмо относно тълкуването на основните права в рамките на ЕКПЧ;

БЧ. като има предвид, че европейските стандарти в областта на правата на човека са правата, принципите и задълженията, установени в Договорите, конвенциите и правото на ЕС, които отразяват споделено разбиране за минималните равнища на защита; като има предвид, че международните стандарти в областта на правата на човека са минималните норми за защита на правата на човека, които са официално одобрени от международната общност чрез универсални договори, обичайно международно право и общоприети принципи; като има предвид, че тези стандарти обвързват или насочват държавите в отношението им към отделните лица;

---

40 https://pace.coe.int/en/files/3%204542/html.

Основните права под заплаха

1. настоятелно призовава Комисията и държавите членки да зачитат и насърчават ценностите на ЕС, залегнали в член 2 от ДЕС; освен това настоятелно призовава Комисията да спазва задълженията си, например систематично да извършва задълбочени оценки на въздействието върху основните права при изготвянето и представянето на законодателни предложения, да започва производства за установяване на неизпълнение на задължения, когато е необходимо, и да използва ускорени процедури само когато това е строго необходимо;

2. настоятелно призовава Комисията да задълбочи годишните доклади за прилагането на Хартата, като представи преглед на нейното прилагане в целия ЕС, включително оценка на съответствието с разпоредбите на Хартата, препоръки към държавите членки и по-ясни последващи действия във връзка с установените предизвикателства в областта на основните права;

3. изразява загриженост, че различаващите се национални тълкувания водят до неадекватно прилагане на някои разпоредби на Хартата, както се подчертава в доклада на FRA за основните права за 2025 г.; призовава Комисията да предприеме ефективни мерки, за да гарантира пълното и еднакво прилагане на Хартата в целия ЕС, а държавите членки, които все още не са направили това, да определят национални звена за координация, за да се гарантира, че националното законодателство и политики и финансираните от ЕС проекти са в пълно съответствие с Хартата; счита, че институциите на ЕС следва да бъдат по-категорични в осъждането на нарушенията на основните права и да призоват държавите членки да предприемат необходимите мерки за преодоляването им; призовава за подобряване на кампаниите за повишаване на осведомеността на равнището на ЕС и на национално равнище, включително в сътрудничество с FRA, насочени към предоставяне на възможност на лицата изцяло да разбират и упражняват своите права;

4. приветства ролята на FRA за наблюдение на положението с основните права в ЕС, за подпомагане на създателите на политики чрез предоставяне на данни, анализи и съвети и за гарантиране, че основните права се зачитат и насърчават в съществуващото и бъдещото законодателство и политики на ЕС; подчертава необходимостта от предоставяне на FRA на повече човешки и финансови ресурси, за да се гарантира, че тя може да изпълнява изцяло и ефективно възложените ѝ задължения;

5. приканва Комисията да продължи да повишава ефективността и съгласуваността на съществуващите инструменти, включително механизмите за мониторинг и оценка; признава решаващата роля на хоризонталните отключващи условия в Регламента за

общоприложимите разпоредби[41] за гарантиране на системното прилагане на Хартата и привеждането на програмите на Съюза в съответствие както с Хартата, така и с ценностите на ЕС, залегнали в член 2 от ДЕС; подчертава необходимостта от осигуряване на по-голяма прозрачност и участие на заинтересованите страни;

Натиск върху демокрацията

6. отново заявява, че отстъплението от демокрацията, атаките срещу независимостта на съдебната власт и заплахите за гражданското пространство не са изолирани инциденти, а част от системното подкопаване на принципите на правовата държава в няколко държави членки, както се потвърждава от доклада на FRA за 2025 г. и доклада на Комисията за върховенството на закона за 2025 г.; подчертава, че тези тенденции подкопават взаимното доверие между държавите членки и правилното функциониране на вътрешния пазар;

7. отбелязва със загриженост нарастващата политическа намеса в съдебната система, тормоза над съдии и прокурори и използването на дисциплинарни производства за заглушаване на независимите съдебни позиции, както беше подчертано от FRA и Съвета на Европа; припомня, че частичните или символичните реформи в няколко държави членки, като Унгария, не могат да заменят действителното спазване на независимостта на съдебната власт, ефективните гаранции за борба с корупцията и зачитането на гражданското общество; подчертава, че тези елементи са неразривно свързани със защитата на основните права, включително правото на ефективни правни средства за защита, равенството пред закона и достъпа до правосъдие, залегнали в членове 20 и 47 от Хартата;

8. отново призовава Комисията и Съвета незабавно да започнат преговори с Парламента относно механизъм на ЕС за демокрацията, принципите на правовата държава и основните права под формата на междуинституционално споразумение, обхващащо всички ценности на Съюза, залегнали в член 2 от ДЕС, включително постоянен цикъл на политиката сред институциите на ЕС, интегриращ всички съществуващи

---

41 Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

инструменти, включително процедурата по член 7 от ДЕС, уредбата за укрепване на принципите на правовата държава и доклада за върховенството на закона, Регламента относно обвързаността с условия за спазване на принципите на правовата държава, Регламента за общоприложимите разпоредби и производствата за установяване на неизпълнение на задължения, в единна, приложима рамка;

9. призовава Комисията да използва систематично и да прилага стриктно Регламента относно обвързаността с условия за спазване на принципите на правовата държава, за да гарантира, че средствата на ЕС не допринасят за нарушения на ценностите, залегнали в член 2 от ДЕС;

10. призовава институциите на ЕС да започнат диалог със Съвета на Европа и националните правителства, за да се гарантира, че защитата на правата на човека продължава да бъде ефективна; припомня, че всяко ограничаване на упражняването на правата и свободите, признати от Хартата, трябва да бъде предвидено в закон и да зачита основното съдържание на тези права и свободи.

11. настоятелно призовава държавите членки, по-специално тези със значителен брой неизпълнени решения на ЕСПЧ, да ускорят тяхното изпълнение и да създадат прозрачни национални механизми за мониторинг, за да се гарантира спазването им; призовава Комисията и Съвета да засилят сътрудничеството със Съвета на Европа за насърчаване на ефективното изпълнение на тези съдебни решения;

12. изразява дълбока загриженост относно продължаващите системни нарушения на ценностите, залегнали в член 2 от ДЕС, от страна на Унгария, която продължава да бъде обект на процедурата по член 7, параграф 1 от ДЕС от 2018 г. насам без осезаем напредък; подчертава, че това продължаващо подкопаване на демократичните стандарти и основните права застрашава доверието в Съюза като общност на ценности; изразява съжаление относно умишленото отслабване на независимостта на съдебната власт, медийния плурализъм и академичната свобода, злоупотребата с извънредни правомощия и целенасочените действия срещу гражданското общество и ЛГБТИК+ лицата; отбелязва, че докладът на Комисията относно върховенството на закона за 2025 г. и докладът на FRA относно основните права за 2025 г. потвърждават по-нататъшното влошаване на принципите на взаимозависимост и взаимоограничаване, както и широко разпространената корупция и неспазването на решенията на Съда на ЕС и ЕСПЧ; настоятелно призовава Комисията и държавите членки да стартират процедурата по член 7, параграф 2 от ДЕС; призовава Съвета да приеме специфични за всяка държава препоръки с ясни срокове и измерими показатели;

13. припомня, че използването на дискреционни правомощия следва да се контролира от съдебни или други независими проверки; призовава държавите членки да създадат механизми за предотвратяване, коригиране и санкциониране на злоупотребата с дискреционни правомощия и да предоставят солидни мотиви за своите решения, по-специално когато те засягат правата на физическите лица;

14. припомня, че съгласно стандартите на ООН за правоприлагане правоприлагащите органи първо трябва да се опитат да използват ненасилствени средства[42]; във връзка с това призовава държавите членки да спазват стандартите на ООН за правоприлагане; припомня, че правоприлагащите органи носят пълна отговорност за изпълнението на своите задължения; подчертава значението на това да се гарантира, че разследванията на всички предполагаеми случаи на прекомерна употреба на сила и дискриминационно третиране от страна на правоприлагащите органи са прозрачни, независими и ефективни; призовава Комисията да въведе насоки за целия ЕС подбора, изпитването и изпробването на оръжията, използвани от служителите на правоприлагащите органи, въз основа на стандартите, препоръките и ръководните принципи на ООН; призовава държавите членки да събират данни за всички употреби на сила и за техните причини и последици;

15. изразява дълбока загриженост във връзка с повишаващото се равнище на корупция, което се наблюдава в някои държави членки, и появата на случаи на корупция с участието на високопоставени длъжностни лица и политици; настоятелно призовава държавите членки да се борят с корупцията и да спазват изцяло препоръките на Групата държави срещу корупцията (GRECO), включително включените в нейния пети кръг на оценка относно лицата с висши изпълнителни функции и правоприлагащите органи, както и препоръките, издадени от други съответни международни и европейски органи, включително Европейската прокуратура, както и препоръките, произтичащи от конвенциите на ООН и Съвета на Европа за борба с корупцията;

16. приветства директивата за борба с корупцията и призовава да се гарантира ефективно, навременно и амбициозно прилагане с цел засилване на борбата с корупцията;

17. призовава държавите членки да гарантират прозрачност на публичните разходи и политическото финансиране и да защитават лицата, сигнализиращи за нередности, които разкриват корупция в публичните институции и частния сектор;

---

42 https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/training5Add1en.pdf.

18. призовава Комисията да извърши всеобхватна оценка на прилагането на Директивата за лицата, сигнализиращи за нередности, и да предприеме необходимите стъпки, за да гарантира нейното пълното ѝ и правилно транспониране;

19. изразява сериозна загриженост относно влошаването на свободата на медиите и безопасността на журналистите и медийните участници в няколко държави членки, по-специално най-ниско класираните в Световния индекс за свобода на печата за 2025 г., както и относно нарастващия натиск, атаките и политическата намеса в редакционната независимост и журналистическата почтеност;

20. припомня, че свободата и плурализмът на медиите, включително висококачествените, устойчиво и прозрачно финансирани и независими новинарски медии, както традиционни, така и цифрови, независимите и разследващите журналисти, проверителите на факти и изследователите, както и силните и независими обществени медии, представляват крайъгълен камък на едно демократично общество, гаранция срещу злоупотребата с власт и средство за противодействие на дезинформацията;

21. осъжда стратегиите за потискане, прилагани от правителствата на някои държави членки, като използването на стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността (дела SLAPP), и кампании за оклеветяване, растящото влияние на свързани с правителствата олигарси, нарастващата концентрация на собствеността върху медиите, която може да има значително влияние върху плурализма на медиите и редакционната независимост в целия ЕС, и на държавния контрол върху публичните медии, гражданското общество и академичните институции, тъй като всички тези елементи допринасят за автоцензура и прогресивно влошаване на медийната и академичната свобода;

22. изразява съжаление относно зачестяващата практика високопоставени длъжностни лица в някои държави членки да ограничават комуникацията с ключови медии; подчертава, че подобни действия ограничават свободата и прозрачността на медиите и могат да допринесат за разпространението на манипулативна дезинформация в публичното пространство; подчертава, че държавните служители носят специална отговорност в комуникацията си с обществеността; подчертава, че разпространението на дезинформация или публични атаки срещу журналисти от страна на държавни служители се превръща във все по-голям проблем, който създава благоприятна среда за пропаганда, поляризация, реч на омразата и дори престъпления от омраза; настоятелно призовава всички публични личности да признаят и спазват своята отговорност в публичната комуникация, като гарантират, че езикът им продължава да бъде уважителен, фактологичен и

професионален;

23. изразява съжаление относно системните пропуски в разследването и наказателното преследване на престъпления срещу журналисти в няколко държави членки; подчертава спешната необходимост от по-строги гаранции и стабилни правни рамки за защита на журналистите; подчертава, че липсата на разследване и наказателно преследване на престъпления, разкрити от журналисти, ги излага на повишен риск от заплахи и насилие; настоятелно призовава националните органи да сложат край на безнаказаността чрез задълбочени и прозрачни разследвания и наказателни преследвания; отдава почит на Ян Куцяк, Дафне Каруана Галиция и Йоргос Караиваз и признава съществената им работа като разследващи журналисти; призовава компетентните органи да гарантират, че най-после ще бъде въздадено правосъдие;

24. решително осъжда всички форми на насилие, заплахи, сплашване и наблюдение срещу журналисти, както и тормоза и криминализирането на журналисти заради тяхната работа; призовава за декриминализиране на клеветата; подчертава факта, че в особена степен цел представляват жените журналисти и че това е повод за загриженост; подчертава, че подобна враждебна среда за журналистическа дейност може да води до автоцензура или да възпира избора на журналистическа кариера;

25. призовава Комисията, държавите членки и страните кандидатки и потенциални кандидатки да гарантират незабавната и ефективна безопасност и защита на журналистите и медийните специалисти, включително на тези, които се борят с корупцията на най-високите равнища на управление;

26. призовава Комисията и държавите членки да насърчават свободни, независими и плуралистични медии; подчертава необходимостта от осигуряване на надеждна правна защита за обществените медии, като се гарантира тяхната редакционна независимост и стабилно финансиране и те биват защитени от политическо влияние и намеса, за да им се даде възможност да служат ефективно и безпристрастно на обществения интерес; призовава Комисията да следи отблизо развитието на тези процеси в целия ЕС и да посреща текущите предизвикателства;

27. припомня няколко случая, в които журналисти с гражданство на ЕС са били задържани по фалшиви обвинения, докато са изпълнявали професионалните си задължения в държави извън ЕС, включително държави кандидатки; настоятелно призовава Комисията и държавите членки, в съответствие с Препоръка (ЕС) 2022/758 на Комисията, да положат повече усилия, за да спомогнат за освобождаването и безопасното връщане на тези произволно задържани журналисти; призовава Комисията да

обърне специално внимание на случаите на необосновано задържане на журналисти в държавите кандидатки, включително Турция, и на съдебните производства срещу шведския журналист Йоаким Медин;

28. настоятелно призовава Комисията да гарантира пълното и правилно прилагане на Европейския акт за свободата на медиите; освен това настоятелно призовава Комисията и държавите членки да гарантират бързото и правилно прилагане на Директивата за борба със стратегическите съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността, и да предприемат ефективни мерки за прекратяване на всички дела SLAPP в целия ЕС;

29. призовава държавите членки да следват препоръката на Платформата за безопасност на журналистите на Съвета на Европа с цел засилване на защитата на журналистите в изгнание, включително гаранции срещу злоупотребата с червени бюлетини на Интерпол;

30. припомня, че 16 държави – членки на ЕС, неотдавна поеха ангажимент за засилване на подкрепата за почтеността на информацията и независимите медии; признава, че няколко държави членки са приели специални планове за действие и са предприели стъпки за създаване на специални структури за подкрепа, насърчаващи безопасността на журналистите;

Пресечна точка на основните права, демокрацията и технологиите

31. подчертава засилващата се тенденция за манипулиране на изборите в ЕС както от местни, така и от чуждестранни участници; призовава Комисията да извършва редовни конкретни анализи на инструментите, с които разполагат и които използват държавите членки за борба с дезинформацията и външната намеса, свързани с изборните процеси, като се отчита, че тези заплахи подкопават основните права, включително правото на получаване и разпространяване на информация, демократичното участие и свободните и честни избори;

32. призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че всички мерки, предприети за защита на ЕС срещу външна намеса и манипулиране на информация, включват силни и решителни гаранции за основните права, включително свободата на изразяване на мнение; отбелязва новопредложения от Комисията механизъм „Щит за демокрацията“ и изразява намерението си да се ангажира конструктивно с по-нататъшното му развитие;

33. призовава Комисията да оцени дали ограничителните мерки на ЕС, наложени на няколко представители на академичните среди,

учени и анализатори, отговарят на изискванията за пропорционалност и необходимост съгласно правото на ЕС и член 11 от Хартата и дали предназначението им е да сведат до минимум тяхното въздействие върху икономическите, социалните и културните права; припомня, че правото на изслушване трябва да бъде гарантирано[43];

34. призовава Комисията и държавите членки да гарантират ефективното прилагане и изпълнение на Акта за цифровите услуги, Акта за изкуствения интелект[44] и Регламента относно прозрачността и насочването на политическата реклама[45], включително като осигурят подходящи човешки и технически ресурси за гарантиране на почтеността на бъдещите избори в ЕС;

35. признава важната роля на цифровите технологии за насърчаване на достъпа до информация и демократичното участие; подчертава, че бизнес моделът на платформите на социалните медии, основан на микротаргетиране, може да стимулира поведение на зависимост и да води до усилено разпространение на разединяващо съдържание със сериозни последици за основни права като правата на детето, правото на защита на личните данни, равенството и недискриминацията; подчертава, че платформите на социалните медии често се използват като средство за външна намеса и хибридни атаки поради усилващия им ефект върху процесите на социално сближаване и демократичните процеси; подчертава необходимостта от преодоляване на тези предизвикателства като част от по-широката екосистема на ЕС за издръжливост;

36. призовава Комисията да засили задълженията за оценка и смекчаване на риска за много големите онлайн платформи и много големите онлайн търсачки и да гарантира ефективни последващи действия; настоятелно призовава Комисията да запази твърдата си позиция в контекста на опитите за подкопаване на Акта за цифровите услуги и да продължи текущите разследвания на големите онлайн платформи;

---

43 https://www.ohchr.org/en/press-releases/2026/01/european-union-restrictive-measures-against-academics-negatively-impact.

44 Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за установяване на хармонизирани правила относно изкуствения интелект и за изменение на регламенти (ЕО) № 300/2008, (ЕС) № 167/2013, (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1139 и (ЕС) 2019/2144 и директиви 2014/90/ЕС, (ЕС) 2016/797 и (ЕС) 2020/1828 (Акт за изкуствения интелект) (ОВ L, 2024/1689, 12.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

45 Регламент (ЕС) 2024/900 на Европейския парламент и на Съвета от 13 март 2024 г. относно прозрачността и таргетирането на политическото рекламиране (ОВ L, 2024/900, 20.3.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj).

37. подчертава предизвикателствата, породени от чатботове с генеративен ИИ, включително потенциала на тези системи да причиняват когнитивни вреди чрез взаимодействието с тях; счита, че новите технологии, включително системите с ИИ, трябва да се ръководят от принципите на прозрачност, обяснимост, справедливост и отчетност и от подходящи гаранции в алгоритмичните системи, например извършване на независими оценки на въздействието, за да се предотврати задълбочаването на дискриминацията и съществуващите неравенства; споделя становището на генералния секретар на ООН, че алгоритмите не следва да определят по изключителен начин информацията, до която хората имат достъп, и че технологичните дружества следва да гарантират, че техните алгоритми и системи за препоръчване на съдържание са проектирани и използвани по начини, които не подкопават основните права и демократичните ценности;

38. припомня, че съгласно член 27 от Акта за цифровите услуги доставчиците на онлайн платформи трябва да определят в своите общи условия основните параметри, използвани в препоръчващите им системи, всички налични възможности за ползвателите да променят или влияят на тези параметри, както и обяснение защо на ползвателя се предлага определено съдържание; настоятелно призовава онлайн посредниците да прекратят практиките, които умишлено използват поляризацията с цел печалба;

39. подчертава отрицателното въздействие, което онлайн платформите могат да окажат върху основните права и психичното здраве на децата; подчертава необходимостта от защита на децата онлайн и призовава Комисията да следи отблизо дали съществуващите правни рамки могат ефективно да отговорят на тези опасения, със специален фокус върху гарантирането на силна перспектива за правата на децата и основните права в такива оценки; подчертава, че предстоящият Акт за справедливост в областта на цифровите технологии трябва да защитава ефективно децата онлайн и да гарантира техните права; освен това призовава Комисията да гарантира високо равнище на неприкосновеност на личния живот, безопасност и сигурност за децата и да ги защитава по-добре от вредно и незаконно съдържание и от реклами, основани на профилиране;

40. приветства обявяването на първото общоевропейско проучване на въздействието на социалните медии върху благосъстоянието и призовава Комисията да ускори процеса;

41. призовава за по-големи инвестиции в медийна и цифрова грамотност като най-ефективната предпазна мярка срещу манипулация; настоятелно призовава държавите членки да включат медийната и цифровата грамотност, гражданското образование, европейската история, зачитането на основните права, критичното мислене и насърчаването на участието на

обществеността в училищните и университетските учебни програми, като те бъдат признати за критични елементи за пълноценно участие в демократичния живот и ефективното упражняване на основните права, включително свободата на изразяване на мнение и правото на получаване на информация; подчертава необходимостта да се работи успоредно за повишаване на осведомеността относно начините за справяне с дезинформацията и за насърчаване на цифровата грамотност; призовава за съгласувана стратегия на ЕС за медийна и цифрова грамотност с проекти, които създават осезаеми резултати със значителен мащаб в целия Съюз;

42. изразява съжаление относно нарастващата практика на правителствено наблюдение на независими медии и журналисти от страна на разузнавателните служби; решително осъжда опитите на някои правителства да представят независимите медии и журналисти като двигатели на радикализацията или да ограничават работата им, като ги представят като заплаха за обществото или националната сигурност;

43. отново заявява, че наблюдението трябва да се извършва в съответствие със закона, да служи на законна цел и да бъде необходимо и пропорционално предвид заплахата, която представлява за основните права и демокрацията; изразява съжаление, че правната рамка на някои държави членки не предоставя точни, ефективни и всеобхватни гаранции относно механизмите за разрешаване и изпълнение на мерките за наблюдение и потенциалните механизми за правна защита срещу такива мерки; подчертава, че всички мерки за наблюдение трябва да подлежат на подходящ съдебен контрол и ефективен надзор; изразява загриженост във връзка с новите случаи на необосновано позоваване на „националната сигурност“ като основание за внедряването и използването на шпионски софтуер, както и за осигуряване на абсолютна поверителност и липса на отчетност; приветства изявлението на Комисията, в съответствие със съдебната практика на Съда на ЕС, че самото позоваване на националната сигурност не може да се тълкува като неограничено изключение от правото на ЕС и за използването му следва да се изисква ясна обосновка; призовава Комисията да предприеме последващи действия във връзка с това изявление в случаите, когато има признаци за злоупотреба; припомня, че в едно демократично прозрачно общество, което спазва принципите на правовата държава, наблюдението в името на националната сигурност следва да бъде по-скоро изключение, отколкото правило;

44. отново призовава държавите членки[46] да следват препоръките на Анкетната комисия за разследване на използването на Pegasus и

---

[46] по-специално Гърция, Кипър, Италия, Унгария, Полша и Испания.

еквивалентен шпионски софтуер за наблюдение (PEGA) и на Венецианската комисия, които предоставят важни насоки за гарантиране на спазването на основните права, принципите на правовата държава и демократичния надзор подчертава необходимостта от пълна отчетност и прозрачност във всички случаи на инвазивно наблюдение; настоятелно призовава Комисията да отговори на нарастващите заплахи, породени от технологиите за шпионски софтуер; призовава за ефективен съдебен контрол, за да се гарантира, че наблюдението никога не се използва срещу журналисти, активисти или политически опоненти;

45. настоятелно призовава присъединяването на ЕС към ЕКПЧ да бъде финализирано; припомня, че Съдът на ЕС в своето становище по дело 2/13 установи редица правни пречки пред присъединяването, и подчертава значението на това тези пречки да бъдат преодолени, за да се даде възможност за своевременно и успешно присъединяване на ЕС; подчертава, че тази стъпка е от съществено значение за привеждането на правната рамка на ЕС в съответствие с най-високите стандарти за защита на правата на човека;

Основни права по границите и миграционна политика

46. припомня, че новата законодателна рамка съгласно Пакта на ЕС за миграцията и убежището установява преразгледани правила за процедурите за предоставяне на убежище, управлението на границите и солидарността; подчертава, че ефективното му прилагане изисква пълно зачитане на основните права; подчертава, че зачитането на основните права трябва да продължи да бъде наблюдавано отблизо;

47. призовава ЕС и държавите членки, по-специално техните компетентни органи, да спазват международните задължения и ангажименти в областта на правата на човека в своите миграционни политики, да насърчават бързи разследвания, да следят отблизо въздействието на тези политики върху основните права както в рамките на съществуващите правни рамки, така и при разработването на бъдещо законодателство, и да се въздържат от приемане на миграционни политики, които задълбочават неравенството и изключването; насърчава ЕС и държавите членки да вземат предвид положението и специфичните потребности на уязвимите групи; призовава за създаването на механизъм за наблюдение на спазването на тези задължения.

48. призовава държавите членки да приложат изцяло и своевременно Пакта за миграцията и убежището; подчертава необходимостта от спазване на крайния срок за изпълнение; отбелязва със загриженост това, че някои държави членки нямат готовност да спазят крайния срок за изпълнение, включително

по отношение на разпоредбите, свързани с основните права, и насърчава постоянната подкрепа и сътрудничество, за да се гарантира цялостното изпълнение; подчертава, че международното право признава, че търсенето на убежище е законен акт и че съответно лице, търсещо убежище, не може да бъде произволно задържано единствено на основание, че е лице, търсещо убежище; припомня, че задържането на лица, търсещи убежище, трябва да бъде крайна мярка, ако не могат да бъдат приложени ефективно алтернативни, по-леки принудителни мерки; подчертава, че всяко задържане на лица, търсещи убежище, трябва да бъде извънредно, необходимо и пропорционално и може да бъде разпоредено само въз основа на индивидуална оценка поради конкретните причини, предвидени в правото на ЕС;

49. решително осъжда нарушенията на основните права по границите, малтретиране и използване на насилие от страна на националните органи, например правоприлагащите органи и граничната охрана; отбелязва, че подобни практики често не се съобщават и не се разследват; отбелязва освен това, че няколко държави членки продължават да са изправени пред значителен оперативен натиск по външните си граници; подчертава, че тези предизвикателства изискват координиран европейски отговор, включително оптимизирани и ефективни процедури, в пълно съответствие с приложимата рамка на ЕС и с международната правна рамка;

50. отново изтъква задължението съгласно международното морско право за оказване на помощ на бедстващи лица и настоятелно призовава Комисията и държавите членки да установят постоянни и координирани операции по търсене и спасяване с бързо сваляне на брега; освен това призовава държавите членки да предприемат всички възможни действия за спасяване на живота на хората, изложени на риск в морето; освен това призовава да се гарантира, че операциите по търсене и спасяване могат да функционират в съответствие с правото на ЕС и международното право и че тези операции се координират, когато е възможно, между съответните участници, включително органите на държавите членки, съответните агенции на ЕС и съответните неправителствени участници;

51. припомня, че член 46 от Регламента за Европейската агенция за гранична и брегова охрана[47] може да бъде задействан в случаи на потенциални нарушения на основните права; призовава Агенцията проактивно да използва пълноценно всички

---

47 Регламент (ЕС) 2019/1896 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2019 г. за европейската гранична и брегова охрана и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1052/2013 и (ЕС) 2016/1624 (ОВ L 295, 14.11.2019 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj).

инструменти, с които разполага, по-специално възможността за задействане на член 46 в случаите на потенциални нарушения на основните права;

52. настоятелно призовава държавите членки да вземат надлежно предвид препоръките, отправени от комисаря на Съвета на Европа по правата на човека в неговия доклад, озаглавен „Защита на защитниците: Прекратяване на репресиите срещу защитниците на правата на човека, подпомагащи бежанците, лицата, търсещи убежище, и мигрантите в Европа“[48]; подчертава, че е важно да се поддържа обществен дискурс, основан на зачитането на човешкото достойнство, като същевременно подчертава значението на основания на факти и отговорен обществен дебат относно миграцията и убежището; решително осъжда периодично повтарящата се реторика срещу бежанците и мигрантите;

Насилие, основано на пола, права на жените и права на ЛГБТИК+ лицата

53. решително осъжда отстъплението от правата на жените и на ЛГБТИК+ лицата в няколко държави членки; призовава Комисията и държавите членки да защитават и насърчават равенството между половете и основните права, включително като противодействат на дезинформацията и организираните кампании, които имат за цел да ограничат тези права, и да вземат необходимите мерки за насърчаване на представителството на половете;

54. настоятелно призовава Комисията и държавите членки да предприемат необходимите мерки за борба с движенията срещу равенството между половете и срещу правата, включително движенията срещу ЛГБТИК+ лицата, и да проведат задълбочени изследвания, мониторинг и анализ на въздействието на тези движения, за да придобият по-ясно разбиране за техните операции, координация и стратегии за финансиране; подчертава, че това разбиране е от решаващо значение за гарантиране на приобщаваща и толерантна Европа, основана на ценностите, залегнали в член 2 от ДЕС;

55. настоятелно призовава Комисията да гарантира, че в новата МФР няма да се предоставя финансиране от ЕС на групи, действащи в ущърб на равенството между половете и на правата на човека, които имат за цел да отменят напредъка в областта на правата на жените и правата на ЛГБТИК+ лицата, нито на група или проект, които не зачитат ценностите на ЕС и основните права, очертани в Хартата; освен това настоятелно призовава Комисията да наблюдава отблизо изпълнението от страна на

---

48 https://rm.coe.int/recommendation-protecting-the-defenders-ending-repression-of-human-rig/1680ae9b1c.

държавите членки на фондовете при споделено управление, насочени към насърчаване на равенството между половете и подпомагане на гражданското общество, включително неправителствени организации на жени, за да се гарантира, че поканите за представяне на предложения за получаване на такива средства не се спират умишлено или не се задържат;

56. изразява сериозна загриженост във връзка със засилването на атаките срещу общността на ЛГБТИК и техните основни права в някои държави членки; подчертава, че тези атаки нарушават правото на недискриминация, правото на равенство пред закона и правота на еднаква правна защита пред закона без дискриминация; призовава ЕС и държавите членки да се борят с всички форми на насилие и дискриминация срещу ЛГБТИК+ и да преодолеят различията в защитата, произтичащи от непоследователното прилагане на мерки за защита в държавите членки; приветства новата стратегия за равнопоставеност на ЛГБТИК+ за периода 2026 – 2030 г. и призовава Комисията и държавите членки да гарантират бързото ѝ прилагане; призовава държавите членки да подновят или приемат нови национални планове за действие или стратегии за ЛГБТИК+, за да допълнят инициативите на ЕС с ефективни национални мерки;

57. подчертава, че липсата на уредени в закона процедури за признаване на пола съставлява нарушение на основните права; осъжда конверсионните практики, като например практиките, насочени към промяна, потискане или ограничаване на сексуалната ориентация, половата идентичност и/или изразяването на половата принадлежност на човек, като нарушения на основните права, и настоятелно призовава Комисията да им противодейства чрез конкретни действия; също така настоятелно призовава в това отношение Комисията да представи предложение за законодателен акт относно забрана в рамките на ЕС на конверсионните практики във всички държави членки като последващо действие във връзка с европейската граждански инициатива „Забрана на конверсионните практики в Европейския съюз“;

58. изразява дълбока загриженост относно дискриминационните мерки, въведени в някои държави членки под претекст за борба с „пропагандата на ЛГБТИК+“, които допринасят за тревожното увеличаване на престъпленията от омраза и речта на омразата, насочени срещу ЛГБТИК+ лица; подчертава отрицателното въздействие на тези мерки върху свободата на изразяване на мнение и свободата на събранията; подчертава, че тези действия насърчават дискриминацията и противоречат на правото на ЕС; подчертава значението на правото на самоопределение на ЛГБТИК+ лицата и съответната съдебна практика в това отношение;

59. призовава всички държави членки да защитават правата на

ЛГБТИК+ в съответствие с правото на ЕС, Хартата и практиката на Съда на ЕС и на ЕСПЧ; настоятелно призовава Комисията да вземе мерки по отношение на продължаващото неизпълнение на решенията на Съда на ЕС, свързани с основните права на ЛГБТИК+ лицата, като използва всички механизми, с които разполага;

60. припомня, че в няколко държави членки продължават да съществуват правни пречки пред трансграничното признаване на еднополовите партньорства, родителство и бракове; предупреждава, че подобни практики възпрепятстват свободното движение на ЛГБТИК семействата в рамките на ЕС и нарушават принципа на недискриминация пред закона, и подчертава липсата на единна защита за ЛГБТИК лицата в държавите членки; призовава държавите членки, които все още не са направили това, да въведат признаване от закона на еднополовите партньорства; призовава Комисията да преработи Директива 2004/38/ЕО[49], за да включи изрично трансграничното признаване на правото на личен и семеен живот; подчертава, че всички деца са равни пред закона и че държавите членки трябва да действат във висшия интерес на детето;

61. припомня мандата на Парламента относно Регламента за произхода, който подкрепя признаването на произхода в целия ЕС, независимо от вида на семейството; призовава държавите членки да приемат бързо Регламента за произхода, за да се осигури правна сигурност за родителите и децата в целия ЕС, и да гарантират, че произходът, установен от една държава – членка на ЕС, се признава автоматично в целия ЕС; настоятелно призовава Комисията да гарантира пълно зачитане на свободното движение на хора, правата на детето, правото на пребиваване и събиране на семейството в рамките на ЕС, като даде възможност на всички граждани да се ползват с равни права и да ги упражняват в пълна степен;

62. приветства пътната карта на ЕС за правата на жените и приложената към нея Декларация за принципите на равенство между половете; изразява съжаление обаче във връзка с липсата на силни финансови ангажименти; изразява загриженост относно недостатъчното равнище на амбиция за защита и насърчаване на Съюза на равенство;

63. подчертава, че основаното на пола насилие онлайн и офлайн е

---

49 Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 30.04.2004 г., стр. 77, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/38/oj).

мащабно и широко разпространено престъпление, както и нарушение на основните права и на принципа на равенство пред закона; призовава Комисията и държавите членки да предприемат действия срещу всички форми на основаното на пола насилие, както онлайн, така и офлайн;

64. изразява загриженост, че продължават да се развиват формите и моделите на кибернасилието, основано на пола; подчертава, че споделянето без съгласие на интимни материали и речта на омразата са някои от най-разпространените форми на кибернасилие; подчертава необходимостта от разработване на мерки за справяне и противодействие на възхода на женомразките ценности по отношение на равенството между половете и правата на жените; подчертава необходимостта от по-задълбочено разбиране на явлението и идеологията „инсел“ и значението на превенцията чрез по-активни политики за противодействие на това явление и неговите послания;

65. настоятелно призовава Комисията и държавите членки да се справят с нарастващите потенциални вреди и възпиращ ефект, които новите технологии, включително изкуственият интелект, могат да окажат върху жертвите, и да въведат превантивни мерки и мерки за подкрепа; освен това настоятелно призовава Комисията да предприеме действия срещу широко разпространеното онлайн насилие, насочено срещу жените, което се превръща във все по-голяма пречка пред участието на жените в обществения живот и пред равноправното представителство; във връзка с това настоятелно призовава Комисията и държавите членки да прилагат изцяло и правилно съответното законодателство, по-специално Директивата относно борбата с насилието над жени и домашното насилие[50] и Акта за цифровите услуги;

66. изразява дълбоко съжаление и осъжда разпространението на престъпленията от омраза и речта на омразата, включително в социалните медии; подчертава, че те представляват сериозна заплаха за демокрацията, принципите на правовата държава и основните права; подчертава и решително осъжда рисковете за демократичния дебат и основните права, когато правото на свобода на изразяване на мнение и свобода на информация се експлоатират от антидемократични движения и политици с цел легитимиране на речта на омразата, дезинформацията и сплашването на журналисти и малцинства; подчертава, че свободата на изразяване на мнение трябва да се упражнява в рамките на закона и в съответствие с член 11 от Хартата и не може да се използва като претекст за подкопаване на

---

50 Директива (ЕС) 2024/1385 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. относно борбата с насилието над жени и домашното насилие, ОВ L, 2024/1385, 24.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj).

демокрацията и основните права;

67. настоятелно призовава Комисията и държавите членки да предприемат необходимите мерки за борба с речта на омразата и престъпленията от омраза, както офлайн, така и онлайн, особено когато такова поведение може да ескалира в насилие, включително насилие, основано на пола; освен това подчертава значението на въвеждането на законодателство на ЕС за борба с престъпленията от омраза и речта на омразата, включително на основания като полова идентичност и сексуална ориентация; насърчава Комисията да предприеме последващи действия във връзка със стратегията за равнопоставеност на ЛГБТИК+ за периода 2026 – 2030 г.; приветства инициативата на Комисията да разшири списъка на престъпленията, определени на равнището на ЕС, в член 83, параграф 1 от ДФЕС, като включи в него речта на омразата и престъпленията от омраза, и подчертава необходимостта да се гарантира стабилен отговор на наказателното право на ЕС в това отношение;

68. настоятелно призовава Съвета да разшири настоящия списък на „престъпленията, определени на равнището на ЕС“ съгласно член 83, параграф 1 от ДФЕС, за да бъдат включени речта на омразата и престъпленията от омраза; призовава Съвета да задейства „клаузата за преход“ в тази връзка; призовава Комисията да бъде готова да започне втория етап от процедурата и да предложи директива, насочена към борба с речта на омразата и престъпленията от омраза, извършвани както офлайн, така и онлайн, като вземе предвид позицията на Парламента по този въпрос[51];

69. подчертава, че липсата или отказът на достъп до сексуално и репродуктивно здраве и права, включително безопасен и законен аборт, е форма на основано на пола насилие и нарушение на правата на човека и на основните права; настоятелно призовава Комисията да работи активно за гарантиране на широк достъп до сексуално и репродуктивно здраве и права; отново призовава за включване на правото на безопасен и законен аборт в Хартата;

70. настоятелно призовава Комисията да гарантира подходящи последващи действия във връзка с Европейската гражданска инициатива „Моят глас, моят избор: за безопасен и достъпен аборт“ и да представи предложение за финансов механизъм в подкрепа на държавите членки, които желаят да предоставят безопасни услуги в областта на сексуалното и репродуктивното здраве, включително безопасен и законен аборт, за намиращите се в ЕС лица, които все още нямат достъп до такива услуги;

71. подчертава, че все още няма определение на равнището на целия

---

51 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0044_BG.html.

ЕС за изнасилването при липса на съгласие; призовава държавите членки да гарантират, че не съществува правна или практическа презумпция, че е налице съгласие, когато липсва физическа съпротива срещу сексуалното поведение, независимо дали извършителят е заплашил да използва или е използвал физическо насилие или дали жертвата е в интимна връзка с извършителя или е омъжена за него; освен това настоятелно призовава държавите членки, които още не са сторили това, да включат в националното си законодателство определение на изнасилването при липса на свободно изразено съгласие, в съответствие с Конвенцията от Истанбул и променящите се международни стандарти; призовава Комисията да представи предложение за такова определение на равнище ЕС; отново заявява, че сексуалното насилие, включително изнасилването, е тежко нарушение на правата на човека и човешкото достойнство;

72. припомня набора от документи, публикувани във връзка с осъдения извършител на сексуални престъпления Джефри Епстийн, в които се посочва, че са извършени безброй престъпления и че следователно съществува голяма група скрити извършители; отбелязва, че е добре документирано, че Епстийн е разполагал с мрежа, която е проникнала дълбоко в коридорите на властта в цяла Европа и в която са замесени кралски особи, висши дипломати и политици; осъжда факта, че все още не е установено колко и кои членове на тази мрежа са знаели за трафика на хора, сексуалната експлоатация на деца, измамите и финансовите престъпления или са участвали в тях; подчертава не само че е сериозно обезпокоителен фактът, че тези лица остават на свобода, но и че липсата на пълна отчетност подкопава принципите на правовата държава и общественото доверие в демократичните институции; подчертава, че случаите, съдържащи трансгранични елементи в рамките на ЕС, следва да се разглеждат на равнището на ЕС; поставя под въпрос способността на ЕС да разследва, да предотвратява и да се бори със сложната трансгранична престъпност, извършвана от обществените елити; настоятелно призовава Комисията незабавно да възложи на експертния център на ЕС за предотвратяване на престъпността (Европол), заедно с Европейската служба за борба с измамите и националните органи, да разследват и анализират естеството на тази престъпна дейност, както и да идентифицират лицата, които могат да бъдат подведени под отговорност;

73. настоятелно призовава държавите членки официално да признаят убийствата на жени за отделно и основано на пола престъпление в националното законодателство, да приемат и прилагат всеобхватни стратегии за предотвратяването им и за борба с тях, да гарантират ефективно разследване и наказателно преследване на всички случаи и да осигурят специализирани приюти, консултации и механизми за обезщетение за роднините на жертвите;

74. осъжда най-категорично използването на изнасилванията и други форми на сексуално насилие като средство за водене на война и припомня, че подобно поведение може да представлява военни престъпления или престъпления срещу човечеството съгласно международното право; настоява за засилване на международните усилия за документирането на тези престъпления, и подчертава, че е важно да се гарантира достъп до безопасен и законен аборт за жертвите на сексуално насилие, включително жертвите на изнасилване в контекста на война;

75. призовава всички държави членки да ратифицират Истанбулската конвенция; изразява дълбока загриженост относно държавите членки, които все още не са я ратифицирали, и относно всяко оттегляне от Конвенцията от Истанбул; подчертава, че тези развития са резултат от продължителна кампания за дезинформация относно обхвата и целите на Конвенцията от страна на антидемократичните сили в целия ЕС;

Затворници и условия на задържане

76. припомня, че забраната на изтезанията и на нечовешкото или унизително отношение, установена в член 4 от Хартата и член 3 от ЕКПЧ, е абсолютна и неотменима и се прилага изцяло за всички лица, лишени от свобода; настоятелно призовава държавите членки да гарантират, че Европейският комитет за предотвратяване на изтезанията и националните механизми за превенция могат да извършват неограничени посещения във всички места за задържане и че техните препоръки се изпълняват изцяло;

77. отбелязва със загриженост, че в някои държави членки предварителното задържане се използва прекомерно или без достатъчна обосновка; настоятелно призовава държавите членки да гарантират, че лишаването от свобода преди съдебния процес се прилага само като крайна мярка, в пълно съответствие със стандартите на ЕКПЧ и презумпцията за невиновност, както и да засилят съдебния контрол и периодичното преразглеждане на решенията за задържане;

78. решително осъжда системното пренаселване, липсата на медицински грижи и незаконното продължително предварително задържане; призовава Комисията и държавите членки да гарантират пълно спазване на правилата на Нелсън Мандела, Конвенцията на ООН против изтезанията и факултативния протокол към нея, както и на европейските правила за затворите, чрез подобряване на условията за задържане във всички затвори и приемане на мерки за превенция и рехабилитация, включително в местата за задържане на ненавършили пълнолетие лица, както и чрез преодоляване на пренаселването, подобряване на достъпа до медицински грижи и психологическа подкрепа и засилване на мерките за превенция на

самоубийствата; подчертава, че защитата на човешкото достойнство е мярка за демократичната сила на обществото;

79. призовава Комисията да противодейства на сериозните нарушения в затворите, в съответствие със задължението на Съюза да отстоява ценностите, залегнали в член 2 от ДЕС;

Заплахи за гражданското общество

80. припомня, че съгласно член 11, параграф 2 от ДЕС институциите на Съюза трябва да поддържат открит, прозрачен и структуриран диалог с организациите на гражданското общество и представителните организации; призовава Комисията и държавите членки да гарантират ефективни процеси на консултации в съответствие със стандартите за добро управление, да насърчават ангажираността и ефективното участие на гражданите и организациите на гражданското общество в изготвянето на политиките, включително по въпроси, свързани със защитата и насърчаването на основните права, и да подкрепят техния капацитет за участие в политиките на ЕС, като същевременно гарантират прозрачност и пълно спазване на приложимите правила;

81. призовава Комисията и държавите членки да гарантират устойчиво, гъвкаво и достъпно финансиране за организациите на гражданското общество и за достъпа до правосъдие;

82. приветства предложението на Комисията в контекста на следващата МФР да се даде възможност за преразпределяне на замразените средства към организациите на гражданското общество и подчертава необходимостта да се гарантира, че с част от тези ресурси може да се подкрепят организации, работещи за насърчаване на основните права и на други ценности на ЕС в държавите членки, в които средствата остават замразени; припомня значението на програмата „Граждани, равенство, права и ценности“ за защитата и утвърждаването на правата и ценностите, залегнали в Договорите, в Хартата и в приложимите международни конвенции за правата на човека, по-специално чрез оказване на подкрепа за организациите на гражданското общество и чрез насърчаване на гражданското и демократичното участие, с цел поддържане и по-нататъшно развитие на отворени, основани на правата, демократични, равнопоставени и приобщаващи общества; счита, че новата програма AgoraEU трябва да осигури гаранции, отразяващи поне същото равнище на амбиция като програмата „Граждани, равенство, права и ценности“;

83. приветства стратегията на Комисията за гражданското общество; освен това приветства факта, че стратегията е съсредоточена върху организациите на гражданското общество и защитниците на правата на човека и включва действия като засилване на

ефективната и съдържателна ангажираност с гражданското общество, гарантиране на отворено, безопасно и благоприятстващо гражданско пространство чрез предоставяне на подкрепа и защита, включително намаляване на административната тежест за организациите на гражданското общество на място, и подкрепа за организациите на гражданското общество с подходящо, устойчиво и прозрачно финансиране; настоятелно призовава Комисията да гарантира пълното прилагане на стратегията и систематично да наблюдава положението на гражданското пространство в своите доклади относно върховенството на закона;

84. изразява дълбока загриженост относно свиващото се гражданско пространство и нарастващото преследване на организациите на гражданското общество и защитниците на правата на човека в няколко държави членки, особено на тези, които работят в областите на борбата с расизма, справедливостта в областта на климата, правата на ЛГБТИК+, правата на жените и миграцията; отбелязва, че тези групи са изправени пред редица заплахи, включително правни и финансови ограничения, спиране на финансирането, кампании за оклеветяване, сплашване и криминализиране; изразява съжаление, че ограниченията на свободата на събранията, на изразяване на мнение и на сдружаване често засягат непропорционално конкретни групи или каузи;

85. подчертава, че правото на мирни събрания, свободата на сдружаване и на изразяване на мнение, както и свободата на изкуствата и науките са основни права, защитени от международното право и от правото на ЕС, и са от съществено значение за демокрацията; подчертава, че свободата на сдружаване, гарантирана от член 12 от Хартата и в член 11 от ЕКПЧ, е крайъгълен камък на демократичното общество;

86. осъжда криминализирането на хуманитарните работници и активисти; насърчава държавите членки да гарантират, че хуманитарната помощ, предоставяна на уязвими лица, не се инкриминира; припомня, че законодателството на ЕС трябва да бъде приведено в съответствие с европейските и международните стандарти в областта на правата на човека, и призовава Комисията и държавите членки да предприемат действия по отношение на случаите, при които липсва такова съответствие;

87. отбелязва със загриженост, че няколко държави членки и държави кандидатки и потенциални кандидатки са наложили непропорционални мерки на хуманитарните работници и активисти; решително осъжда използването на „закони за чуждестранните агенти“, които задушават инакомислието, са насочени срещу организациите на гражданското общество и ограничават тяхната дейност, като създават възпиращ ефект

върху гражданското общество и защитниците на правата на човека; осъжда непропорционалните мерки в някои държави членки срещу мирни демонстрации, включително превантивните забрани, използването на прекомерна сила и задържането на протестиращи лица, които имат възпиращ ефект; призовава държавите членки да се въздържат от непропорционални правни действия срещу лицата, участващи в мирни демонстрации;

88. настоятелно призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че правото на мирни събрания може да бъде упражнявано, да се въздържат от предлагане или прилагане на мерки, които биха могли да имат възпиращ ефект върху гражданското пространство, като отбелязва със загриженост, че такива опити са наблюдавани в някои държави членки, както и да насърчават здравословните дебати по всеки въпрос, пораждащ загриженост в обществото; осъжда всяка практика, която има възпиращ ефект върху мирните демонстрации, като например използването на прекомерна сила, наблюдение и съдебен тормоз;

89. призовава Комисията да създаде механизъм за бързо реагиране в ЕС в подкрепа на застрашените организации на гражданското общество и защитници на правата на човека, които защитават и насърчават ценностите на ЕС; призовава Комисията да създаде Европейски индекс за гражданското пространство, за да наблюдава и докладва ежегодно относно създаването на благоприятната среда за гражданското общество; освен това призовава за прозрачност на финансирането за всички участници в Регистъра на ЕС за прозрачност;

90. настоятелно призовава държавите членки да изпълнят Препоръка (ЕС) 2022/758 на Комисията относно защитата на журналистите и защитниците на правата на човека, които се ангажират с участието на обществеността[52],

Структурен расизъм и дискриминация

91. припомня, че Договорите за ЕС и Хартата утвърждават мандата и отговорността на ЕС да се бори с дискриминацията и да насърчава равното третиране на всички; призовава Комисията да преодолее пропуските в рамката на ЕС за борба с дискриминацията и настоятелно призовава държавите членки да прилагат изцяло и правилно законодателството на ЕС за борба с дискриминацията;

---

52 Препоръка (ЕС) 2022/758 на Комисията от 27 април 2022 г. относно защитата на журналистите и защитниците на правата на човека, които се ангажират с участието на обществеността, от стратегически съдебни производства („стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността“) (ОВ L 138, 17.5.2022 г., стр. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj).

92. приветства решението на Комисията да отмени оттеглянето на предложената хоризонтална директива за борба с дискриминацията; отново призовава за незабавно деблокиране на обсъжданията в Съвета относно Директивата и настоятелно призовава държавите членки да сключат споразумение по този въпрос;

93. признава и осъжда съществуването на структурен расизъм в ЕС, породен от стереотипи, насърчавани от публични изказвания, които водят до дискриминация срещу малцинствата във всички области на техния живот; изразява дълбока загриженост във връзка с индивидуалните, структурните и институционалните форми на расизъм и ксенофобия в ЕС и нарастващата дискриминация срещу арабите[53], чернокожите европейци[54], хората от азиатски произход[55], евреите[56], мюсюлманите[57] и ромското население[58]; настоятелно призовава държавите членки да се борят с дискриминацията на всички равнища;

94. подчертава необходимостта от борба срещу всички форми дискриминация пред закона; изразява загрижеността си във връзка с липсата на напредък в прилагането на законодателството в областта на равенството и борбата с дискриминацията в някои държави членки; изразява съжаление във връзка с факта, че въпреки съществуващото законодателство на ЕС, като например Директива 2000/78/ЕО относно равното третиране[59], продължават да съществуват пропуски в правната рамка и в нейното прилагане, което оставя жертвите без подходящи средства за правна защита; припомня, че правните рамки на държавите членки трябва да утвърждават принципа на равно третиране в техните правни системи и да гарантират ефективен достъп до правосъдие за всички лица; призовава Комисията да предприеме действия в случаи на неспазване на тези принципи;

95. подчертава, че достъпът до средства на ЕС следва да зависи от пълното спазване на основните права, включително на принципа на недискриминация, и призовава за прозрачно заделяне на

---

53 https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2017-eu-midis-ii-main-results_en.pdf.
54 https://fra.europa.eu/en/publication/2026/antisemitism-overview.
55 https://fra.europa.eu/en/publication/2024/being-muslim-eu.
56 https://fra.europa.eu/en/publication/2025/roma-survey-2024.
57 https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/document?source=document&text=&docid=300973&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=900537.
58 https://fra.europa.eu/en/publication/2025/roma-survey-2024.
59 Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 г. за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите (ОВ L 303, 2.12.2000 г., стр. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj).

средства, за да се гарантира дългосрочна подкрепа за организациите на гражданското общество, чиято дейност е насочена към правата на човека и равенството;

96. настоятелно призовава държавите членки, и по-специално Унгария, да преразгледат законите или политиките, които дискриминират ЛГБТИК+ лицата и семействата на дъгата; призовава Унгария да гарантира, че с националните конституционни и законодателни рамки не може да се злоупотребява с цел подкопаване на върховенството на правото на ЕС или с цел стигматизиране на малцинствата под претекст за „национална идентичност“; решително осъжда продължаващото прилагане на т.нар. закон за „закрила на детето“ в Унгария, който съставлява пряка дискриминация в противоречие с членове 7, 11, 21 и 24 от Хартата[60]; призовава Комисията спешно да направи оценка на съвместимостта на унгарския Закон за защита на местната идентичност с правото на ЕС, по-специално с Директивата за расовото равенство и Хартата на основните права;

97. призовава Комисията да предприеме всички необходими мерки, включително започването на производства за установяване на неизпълнение на задължения, когато бъдат установени нарушения; призовава държавите членки да гарантират, че местните политики за жилищно настаняване и пребиваване са в пълно съответствие с принципите на равенство и недискриминация и не водят до етническа или социално-икономическа сегрегация;

98. подчертава, че върховенството на правото на ЕС съставлява основен принцип за функционирането на Съюза и за зачитането на принципите на правовата държава във всички държави членки, с който те се ангажират при присъединяването си; настоятелно призовава всички държави членки да спазват настоящата практика на Съда на ЕС и на ЕСПЧ; призовава Комисията да наблюдава внимателно изпълнението от страна на държавите членки на решенията на Съда на ЕС и ЕСПЧ, като обърне специално внимание на решенията, които се отнасят до недискриминацията, равенството между половете и правата на малцинствата;

99. призовава Комисията да представи нови амбициозни стратегии за равенство и за борба с расизма в идните години, които да включват и препоръките на Парламента, за да противодейства всеобхватно на дискриминацията на всички основания и във всички области на живота; подчертава необходимостта да се

---

60 https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/document?source=document&text=&docid=300973&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=900537.

гарантира всеобхватен и координиран подход във всички съществуващи и предстоящи стратегии, рамки и планове за действие, за да се увеличат максимално полезните взаимодействия и да се гарантира съгласуваност при тяхното изпълнение;

100. призовава всички държави членки да приемат и да прилагат изцяло националните планове за действие или стратегии срещу расизма с амбициозни стандарти, включително ясни цели, срокове и бюджети; призовава Комисията да гарантира механизми за редовен мониторинг в сътрудничество с гражданското общество;

101. подчертава, че гражданите на трети държави в ЕС трябва да бъдат третирани по недискриминационен начин; посочва, че гражданите на трети държави имат право да кандидатстват за международна закрила съгласно международното право и правото на ЕС, включително в съответствие с принципа на забрана за връщане; призовава държавите членки да отстояват принципите на правовата държава и основните права, залегнали в Хартата, и да прилагат законодателството, прието от съзаконодателите; подчертава обвързващия характер на решенията на Съда на ЕС и на ЕСПЧ;

102. призовава Комисията и държавите членки да забранят расовото профилиране и други дискриминационни практики, включително по границите, да разпределят значителни ресурси за инициативи, основани на приобщаване и права, и да създадат независими механизми за мониторинг, отчетност и подаване на жалби; призовава Комисията да установи обвързващи оценки на въздействието върху правата на човека и равенството, за да се предотврати алгоритмичната дискриминация; освен това призовава Комисията и държавите членки да противодействат на непропорционалното излагане на расово обособените общности на замърсяване, влошаване на състоянието на околната среда и климатични рискове;

103. призовава държавите членки да създадат национални институции за правата на човека в съответствие с Парижките принципи на ООН, да гарантират тяхната независимост и капацитет да изпълняват ефективно своите задачи, както и да предоставят гаранции срещу политическа намеса;

104. призовава държавите членки да прилагат изцяло Директива (ЕС)

2024/1500[61] и Директива (ЕС) 2024/1499[62], които установяват минимални стандарти за органите по въпросите на равенството; призовава за конкретни мерки за гарантиране на независимостта на органите по въпросите на равенството и за осигуряване на тяхната ефективност при насърчаване на равенството; насърчава подкрепата за организациите на гражданското общество при разработването и разпространението на образователни инициативи, за да се гарантират широк обхват и достъпност;

105. призовава Комисията и държавите членки да предприемат по цялостен начин ефективни действия срещу ксенофобията, расизма, омразата към жените, хомофобията, трансфобията и други форми на предразсъдъци, нетърпимост, дискриминация и омраза срещу уязвими лица; също така призовава за постоянни усилия както на равнище ЕС, така и на национално равнище, за да се следят, предотвратяват и преследват по наказателноправен път свързаните с тях престъпления от омраза, както и за защита на малцинствата;

106. отбелязва със загриженост констатациите на Агенцията за основните права (FRA), които показват значително нарастване на антисемитизма в целия Съюз, включително онлайн, на обществени места и в рамките на местните общности; подчертава, че много евреи съобщават за пречки пред откритото изразяване на своята идентичност и продължават да се сблъскват с опасения във връзка с безопасността; настоятелно призовава Комисията и държавите членки да укрепят механизмите за превенция, докладване и подкрепа на жертвите, да ускорят изпълнението на стратегията на ЕС за борба с антисемитизма и да гарантират пълното прилагане на правото на ЕС и националното право, а при необходимост – да насърчават образованието, повишаването на осведомеността и мерките за сигурност; категорично осъжда нарастващите равнища на

---

61 Директива (ЕС) 2024/1500 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. относно стандартите за органите по въпросите на равенството в областта на равното третиране и равните възможности на жените и мъжете в областта на заетостта и професиите и за изменение на директиви 2006/54/ЕО и 2010/41/ЕС (ОВ L, 2024/1500, 29.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj).

62 Директива (ЕС) 2024/1499 на Съвета от 7 май 2024 г. относно стандартите за органите по въпросите на равенството в областта на равното третиране на лицата, независимо от тяхната раса или етнически произход, равното третиране на лицата по въпросите на заетостта и професиите, независимо от тяхната религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация, равното третиране на жените и мъжете по въпросите на социалното осигуряване и достъпа и предоставянето на стоки и услуги, и за изменение на директиви 2000/43/ЕО и 2004/113/ЕО (ОВ L, 2024/1499, 29.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj).

антисемитизъм в целия ЕС;

107. изразява загриженост, че някои политики, приети в някои държави членки, са довели до дискриминация срещу определени групи, включително тези, определени по раса, цвят на кожата, етнически произход, език, религия, увреждане или сексуална ориентация; осъжда факта, че последиците от тези политики включват дискриминационни правни и правоприлагащи практики, както и делегитимиране – а в някои случаи и инкриминиране или опит за инкриминиране – на политически, религиозни и други форми на говорене; призовава държавите членки да се въздържат от подобни практики или от приемане на политики и законодателство, които биха могли да доведат до такива последици за тези групи;

108. решително осъжда всяка форма на дискриминация и враждебност срещу религиозни общности, включително ислямофобия, както и всички други форми на дискриминация и расизъм в целия ЕС, включително актове на насилие, сплашване, реч на омразата и показване на символи на омразата на обществени места; призовава държавите членки и държавите кандидатки да гарантират, че членовете на всички малцинства са равни пред закона;

109. призовава Комисията и държавите членки да се справят с дискриминацията и социалното изключване, пред които са изправени уязвимите групи, включително ромите, и да гарантират ефективното прилагане на Стратегическата рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите; настоятелно призовава държавите членки да изпълнят решенията на ЕСПЧ относно правата на ромите, и призовава Комисията да следи това изпълнение;

110. призовава Комисията и държавите членки да се борят с дискриминацията срещу хората с увреждания и да насърчават тяхното пълно приобщаване и участие в обществото; освен това призовава ЕС и държавите членки да следват препоръките на КПХУ за прекратяване на дискриминацията срещу хората с увреждания, както и да гарантират равноправното упражняване на основните им права и пълноценното им участие във всички сфери на обществото[63];

111. осъжда всички форми на насилие и принуда срещу хора с увреждания, по-специално насилствената стерилизация, която представлява тежко нарушение на човешкото достойнство и телесната неприкосновеност; призовава Комисията и държавите членки да инкриминират без изключения принудителната

63 https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD%2FC%2FEUR%2FCO%2F2-3&Lang=en.

стерилизация въз основа на увреждане или дееспособност и да предоставят обезщетения на преживелите лица; призовава за план за действие на ЕС относно равенството и интерсекционалността; настоятелно призовава за признаване и включване на националните жестомимични езици като част от езиковото многообразие на ЕС;

112. призовава за укрепване на платформата на ЕС за хората с увреждания като постоянен механизъм за участие в политическия диалог с организациите на хората с увреждания; изисква от Комисията да поддържа прозрачна рамка за мониторинг на стратегията на ЕС за правата на хората с увреждания за периода 2021 – 2030 г., с годишно публично докладване и пълноценно участие на гражданското общество; подчертава, че институциите на ЕС трябва да дават пример, като гарантират достъпност, приобщаващо набиране на персонал и значително увеличаване на персонала с увреждания в рамките на администрацията на ЕС; подкрепя изпълнението на план за действие относно хората с увреждания във външната дейност на ЕС, който да гарантира, че програмите на ЕС за развитие и хуманитарна помощ напълно интегрират правата на хората с увреждания в съответствие с член 32 от КПХУ;

Защита на социалните и икономическите права и справяне с въздействието върху околната среда

113. призовава Комисията да гарантира, че средствата на ЕС, предназначени за насърчаване на социалното приобщаване и подобряване на стандарта на живот, включително достъп до финансово достъпно жилищно настаняване, качествено образование, социална сигурност и здравеопазване, се използват ефективно и прозрачно; изразява загриженост относно неотдавнашните случаи на злоупотреба със средства;

114. настоятелно призовава Комисията да засили мониторинга, одита и прякото участие на общността, за да се гарантира, че всяко евро достига до бенефициерите, за които е предназначено, и допринася за действително подобряване на условията на живот на групите в неравностойно положение и маргинализираните групи; призовава държавите членки да гарантират зачитането на Европейската социална харта и на Европейския стълб на социалните права; призовава Комисията да следи отблизо тяхното изпълнение и да предприема действия в случай на недостатъчно изпълнение;

115. изразява загриженост, че жилищата се третират като стока; призовава за увеличаване на достъпа до социални жилища и жилищно настаняване на достъпни цени, както и за приемане на дългосрочни, основани на права стратегии за жилищно настаняване, които поставят акцент и върху предотвратяването на бездомничеството; настоятелно призовава Комисията да

гарантира, че в предстоящия план за действие на ЕС за жилища на достъпни цени се дава приоритет на физическата и финансовата достъпност и енергийната ефективност, и да обмисли създаването на специален фонд;

116. подчертава значението на предоставянето на достъп до правосъдие, прозрачност и участие по въпроси, свързани с околната среда; изисква мерките за постигане на високо равнище на опазване на околната среда и за подобряване на качеството на околната среда, залегнали в член 37 от Хартата, да бъдат включени в политиките на Съюза; отново призовава правото на здравословна околна среда да бъде признато в Хартата; настоятелно призовава ЕС и държавите членки да предприемат незабавни действия за борба с изменението на климата; отново призовава Комисията да разшири мандата на Европейската прокуратура, така че да бъдат включени престъпленията срещу околната среда;

117. припомня, че бедността съставлява нарушение на човешкото достойнство, което подкопава пълното осъществяване на основните права, признати от Хартата и от член 9 от ДФЕС; подчертава, че поради това борбата срещу бедността трябва да бъде централен приоритет за ЕС и всички държави членки; призовава за интегриране на целите за изкореняване на бедността в съответните икономически, социални и екологични политики на ЕС чрез подход на интегриране, приведен в съответствие с Европейския стълб на социалните права и с целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР 1); настоятелно призовава Комисията да утвърди изкореняването на бедността като хоризонтална цел в следващия стратегически цикъл на ЕС и да създаде ясни механизми за управление и мониторинг;

118. отново заявява, че достъпът до адекватни доходи е предпоставка за достоен живот; отбелязва, че като последващо действие във връзка с предложението на Комисията за препоръка на Съвета относно адекватния минимален доход, гарантиращ активно приобщаване, приемането на директива на ЕС относно адекватен минимален доход би могла да допринесе за целта за намаляване на бедността най-малко наполовина във всички държави членки до 2030 г.

119. призовава Комисията да разработи европейска стратегия за борба с бедността с цел премахване на бедността до 2035 г., включително измерими междинни цели; настоятелно призовава Комисията да създаде работна група на ЕС за борба с бедността с цел наблюдение на изпълнението и координацията на предстоящата стратегия на ЕС за борба с бедността и проследяване на многоизмерната бедност и неравенство в държавите членки; призовава за структурирано участие на хората, живеещи в бедност, и на техните представителни организации;

120. подчертава, че бедността има пресечни точки с пол, възраст, увреждане, етнически произход, миграционен статут и неравностойно положение в селските райони или неблагоприятно регионално положение; призовава за целенасочени мерки за борба с бедността; подчертава, че борбата с междусекторната бедност изисква съчетаване на мерки, включително политика за борба с дискриминацията, качествена заетост, достъпни услуги, както и мерки за насърчаване на пригодността за трудова заетост;

121. признава, че пълноценното участие на хората, живеещи в бедност, е от съществено значение за демократичната легитимност и ефективността на политиките за борба с бедността; призовава за постоянни структури за диалог на равнището на ЕС и на национално равнище с организации на гражданското общество и със социалните партньори, с цел увеличаване на социалното приобщаване;

Перспективи след 2025 г.

122. припомня, че основите на проекта за ЕС включват благосъстоянието на хората като стълб, и счита, че независимо от всякакви геополитически, свързани със сигурността и социално-икономически предизвикателства, ЕС не може да пренебрегва социалните измерения и измеренията на основните права, върху които е изграден; изисква от Комисията надлежно да вземе предвид благосъстоянието на хората, включително най-уязвимите, във всички съществуващи и предстоящи политики на ЕС и да включи продоволствената и здравната сигурност в своята програма за политическа сигурност;

°

° °

123. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета, на Комисията и на правителствата и парламентите на държавите членки.